

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Inghețul veșnic –
prieten sau dușman?**

Pachebotul zburător

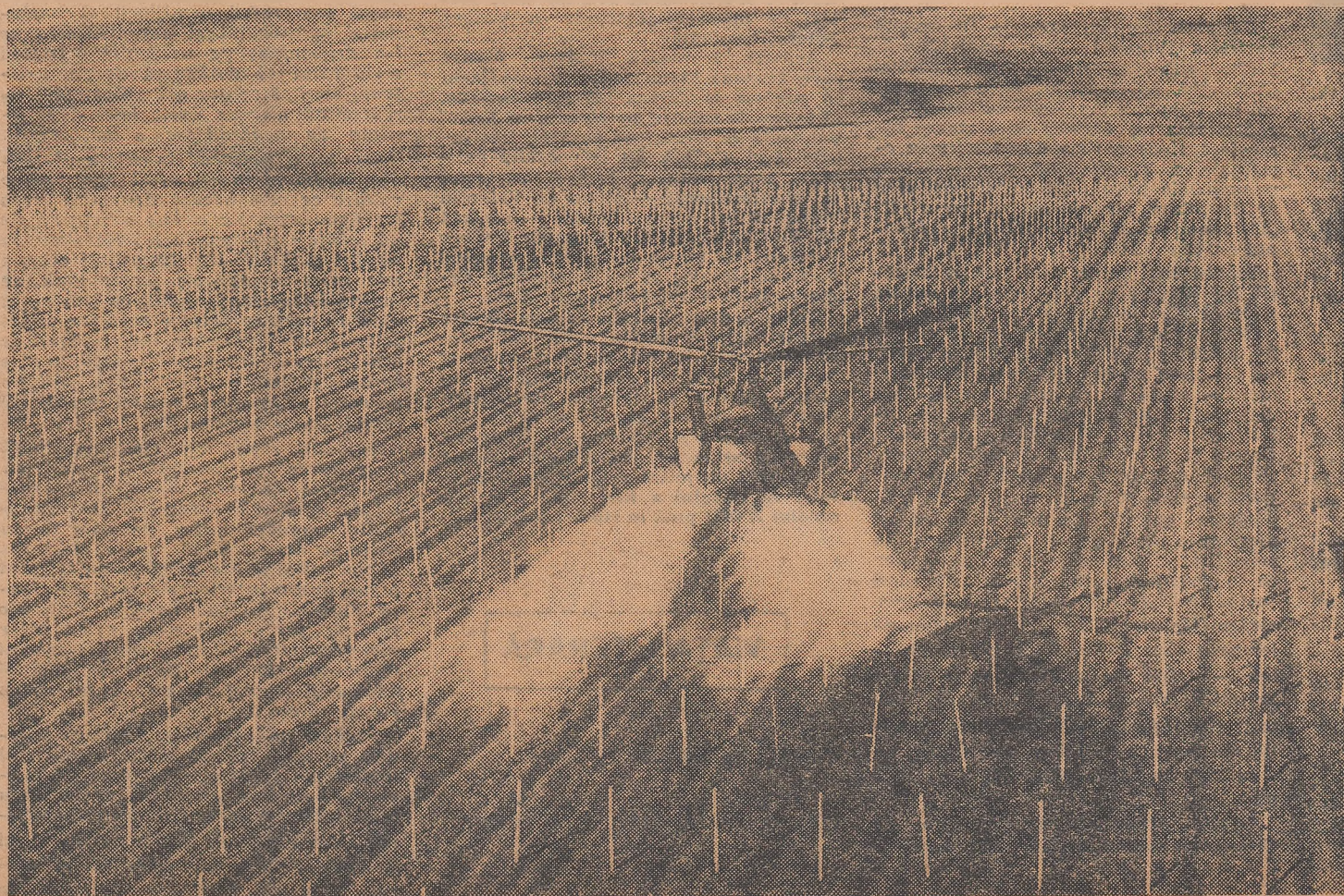
Neguțătorul Asiei

Viitor geolog, Alla Ermolovici e deocamdată studentă în anul I al Universității din Minsk

Foto: A. Poliakov

TRAGICUL DESTIN AL „CELEI MAI MARI SPIOANE“

Noile podgorii de lângă Tbilisi

Foto: S. Onanov

Pagina de umor:

Vinovăție

**Portăresele
i se face curte**

Consecvență...

Fotbaliști amabili

Anul XXIII

14

(1151)

7 aprilie 1967

12 pagini, 1 leu

PROZA

Sfidarea morții

Vladislav Titov a apărut cu romanul „Sfidarea morții” literalmente în dinți... Căci autorul a fost maistru miner, și-a pierdut ambele brațe salvându-și mina de la o catastrofă și și-a scris romanul cu condeiul în dinți. Poate că chiar numai aceste amănunte ar fi fost suficiente pentru a ne atrage atenția asupra cărții sale, dar trebuie să adăugăm că valoarea romanului depășește condiția eroică a apariției sale; în paginile cărții adie suflul unui scriitor înzestrat cu darul observației și al analizei psihologice exacte.

...După patruzeci și opt de ore, Serghei deschise ochii. Taniei, care stătea pe un scaun lângă patul lui, i se tăie răsuflarea. Se uită la ochii fără de expresie ai lui Serghei și îl strigă încetător:

— Serioja!
— Acesta își îndreptă privirile spre ea și închise ochii.
— Tanea, trezește-mă. Nu pot să mă trezesc singur.
— Seriojenka, ți-e frică?
— Trezește-mă mai repede.
— Dar nu dormi. Sintem la spital. Curentul electric ți-a ars puțin mâinile.
— Nu-i adevărat... M-a omorât... Șase mii de volți...

Tanea tăcu. Încercă să înghită nodul ce i se suise în gât, dar nu reuși. „A vorbit, a vorbit, înseamnă că o să trăiască!” Lacrimile începură să-i șiroiască pe față.

— De ce plîngi?
— Nu... Așa... Nu mai plîng...
— Ce-i cu mine?
— Ai salvat oamenii și mina de incediu. S-ar fi putut întâmpla...
— Cine m-a cules de pe jos?
— Kolea Gonciarov și ceilalți.
— Ce spune doctorul?
— Doctorul?... Spune că nu e nimic grav. O să stai puțin aici și totul o să treacă. — îi răspunse ea dintr-o singură răsuflare, de parcă s-ar fi temut să nu între cineva și să strige: „Nu,

Desen de Iuri Vecerski

nu-i adevărat. Doctorul nu mai speră nimic!” Serioja tăcu și cumplitul întineric al nopții își făcu din nou loc între ei.

— De ce nu-mi spui adevărul, Tanea?
— Doctorii. Doctorii nu înțeleg nimic... Ei, doctorii... Și izbucnind din nou în plîns adăugă: — Spun că ai să mori... Dar nu-i adevărat, nu-i adevărat.

Serghei își aținti ochii în plafonul înalt și orbitor de alb. Din colțul din dreapta pornea o crăpătură mică, ce șerpuia pe peretele alb și dispărea, apoi, fără urmă.

Și din nou i se păru că doarme și că visează o caracatiță ce-l absoarbe cu tentaculele ei lipicioase, iar el n-are putere să se smulgă din îmbrățișarea lor fatală.

— Ieșiți pentru o clipă, vrem să-l consultăm, se adresă Taniei un bărbat în halat alb.

În spatele lui, doi însoțitori cu un fel de caracatiță de sticlă, cu niște tentacule lungi de piele.

„Doctorul!”, își spuse Serghei.
O femeie cu bonetă albă începu să desfacă pansamentul cu care era înfășurată mina stîngă. Fișile albe se transformară într-un ghem mare, înșingurat, dar femeia tot mai desfășura pansamentul, privind din cînd în cînd chipul bolnavului, oftînd și continuînd să depene fișile înșingurate. Serghei ridică capul și încercă să-și vadă mina. Sora îi apăsă ușor fruntea și nu-l lăsă să se ridice.

— Nu-i voie. Nu-i voie să te uiți... Aplecat peste pat, Goriunov întrebă: — Doare? Dar aici?

durere și abia atunci cînd îi atinse spinarea oftă.

— Asta am și presupus... E de rău, băiete! S-ar putea să fie nevoie de o amputare. A brațelor, bineînțeles.

— Amputare?! Adică, să le tăiați?! Glumiți, nu?!

Privirile lui Goriunov alunecară pe lângă bolnav și doctorul nu-i răspunse.

— Am-pu-ta-re... Cum, adică? Și cum o să mai trăiesc? Mîinile... Tanea!... Și deodată începu să țipe sălbatec, cu un urlat neomenesc: — Nu admit, barbarilor, mai bine omorîți-mă!

Gangrena se ivi după trei zile. Nu exista decît o singură soluție — amputarea...

Vladislav Titov

EDITORIALE

O lucrare americană despre Cehov

Nu de mult a văzut lumina tiparului, la New York, o carte a lui Thomas Winner, un cunoscut slavist american, despre proza lui Cehov. Ea reflectă atenția constantă de care se bucură opera marelui prozator și dramaturg rus din partea istoricilor literari de pretutindeni.

Cartea lui Winner este o încercare, în multe privințe reușită, de a reface universul cehovian în datele lui fundamentale și de a supune unei analize amănunțite și convingătoare valorile stilistice ale acestui unic edificiu literar.

Așa, de pildă, Winner se ocupă îndepărtat de particularitățile poetice ale prozei lui Cehov. Analiza stilistică se oprește asupra folosirii epitetelor și a altor figuri de stil de către Cehov, precum și asupra acelor elemente stilistice ce dau naștere umorului cehovian.

Recenzia lucrării apărute în revista sovietică „Voprosi literaturi” (Nr. 2/1967), sub semnătura lui Kornei Ciukovski, excelent cunosător al operei lui Cehov, semnaleză cu satisfacție capacitatea lui Winner de a reface atmosfera și de a reda expresivitatea originalelor, atunci cînd sînt analizate principalele nevele ale lui Cehov, cum ar fi „Casa cu mezanin”, „În ripă”, „Doamna cu cățelul”, „Ionici”, „Salonul nr. 6” și altele.

Partea mai puțin originală a lucrării lui Winner se referă la conceptele etice ce stau la baza operei lui Cehov: contrastul dintre trivialitate și elevație spirituală, dintre banalitatea vieții de fiecare zi și cerințele existenței etc. Dar și aici, după cum remarcă Kornei Ciukovski, slavistul american introduce unele observații personale, exacte și interesante. Pentru Winner, „Stepa” este o povestire în care contrastele sînt puternic marcate de frumusețea naturii, de sensibilitatea și aspirațiile pure ale lui Egorușka și de trivialitatea gîndurilor și a atitudinilor ce le dovedesc însoțitorii lui. Folosind metodele lingvistice structurale, Winner alcătuieste un fel de tabel al mijloacelor prin care Cehov exprimă banalitatea — tabel cu următoarele rubrici: detalii de sunet, detalii de culoare, detalii ale împrejurărilor obișnuite, detalii ale particularităților de limbaj cu care sînt zugrăvite diferitele personaje etc.

O altă observație prețioasă a lui Winner se referă la faptul că zugrăvi-

*) Tchekhov and his Prose”, by Thomas Winner, Holt, Rinehart and Winston, New York, Chicago, San Francisco,

rea eroilor însingurați atinge punctele cele mai înalte ale muzicalității și lirismului, caracteristice operei lui Cehov.

Studiul lui Winner se înscrie, după părerea recenzenților amintit, printre cele mai temeinice lucrări despre Cehov apărute peste granițele Uniunii Sovietice, în ultima vreme.

PRIETENII ARTISTICE

Scriitori și pictori

Istoria relațiilor dintre scriitorii și pictorii ruși este nu numai istoria unor raporturi de sinceră și profundă prietenie, ci și aceea a unei uimitoare iconografii, care întregeste imaginea marilor condeieri.

Rădăcinile acestei prietenii, care continuă și în zilele noastre, corespund aproape cu începuturile literaturii clasice ruse: Pușkin și Kiprenski, Derjavin și Borovikovski, Karamzin și Tropinin, Gogol și Ivanov, Aksakov și

Sculptorii ruși își aleg și ei deseori modelele dintre scriitori. Cea mai recentă lucrare a nonagenarului Serghei Kononov este bustul lui Nikolai Ostrovski.

Kramskoi, Herzen și Ghe, Ostrovski, Dostoevski și Perov, Cehov și Levitan. Cit despre Repin, el a avut multe modele ilustre printre care se numără Turghenev, Fet, Pisemski, Lev Tolstoi, Gașin, Gorki. La începutul secolului nostru scriitorii simbolisti ruși și-au legat și ei numele de cele ale unor pictori de mare originalitate ca Vrubel, Somov, Kustodiev.

Această frumoasă tradiție, despre care Thomas Mann scria cu entuziasm în prefața la cartea lui A. Eliasberg, „Literatura rusă în portrete și în slove” publicată în Germania în 1922, n-a încetat nici o clipă. La iconografia existentă s-au adăugat, treptat, portretul lui Maxim Gorki — pictat de Valentin Serov, al lui Alexei Tolstoi — semnat de A. Plastov, al lui Alexandr Fadeev — făcut de bunul lui prieten pictorul P. Kocjalovski, al lui Konstantin Fedin — de G. Vereiski și multe altele.

Toate aceste portrete au fost strîns recent laolaltă, într-o suită impresionantă care se întinde pe două secole și jumătate. Adunate din galeriile de tablouri, muzee și colecții particulare, portretele au fost expuse în sălile Casei centrale a scriitorilor din Moscova, unde au atras un public impresionant. Vizitatorii au putut urmări astfel o istorie în imagini a literaturii ruse, din secolul XVIII pînă în zilele noastre.

VIAȚA LITERARĂ

Conferința de filologie clasică

La Kiev a avut loc cea de a treia Conferință unională de filologie clasică, cu participarea unui mare număr de specialiști din toate colțurile Uniunii So-

cartea

Lucrările conferinței s-au desfășurat în cinci secțiuni: istoria literaturii și culturii antice, limba greacă, limba latină, traducerea literară, metoda predării limbilor clasice și a literaturii antice.

Cu acest prilej, în ședințele plenare și în lucrările secțiilor au fost prezentate numeroase referate, dintre care unele au reținut atenția participanților și au prilejuit discuții prelungite. Printre ele se numără referatul lui A. Belițki, „Dezvoltarea filologiei clasice în U.R.S.S.”, referatul lui I. Borovskii despre studiul filologiei în diferitele verigi ale învățămîntului din Uniunea Sovietică. Autorul a subliniat necesitatea îmbunătățirii, la acest capitol, a planurilor de învățămînt în școlile medii, ca o premiză însemnată pentru formarea specialiștilor din acest domeniu.

În cadrul secției de istorie a literaturii și a culturii antice referatele au cuprins un larg cerc de probleme, de la eposul homeric la creația poezilor romani din epoca țirzie.

În sfîrșit, lucrările secției de traduceri au fost caracterizate de mare număr de referate prezentate, care au trecut în revistă succesele și slăbiciunile ce se manifestă în acest sector. Participanții la discuție s-au ocupat îndeaproape de necesitatea îmbunătățirii traducerilor și de difuzarea lor pe o scară cît mai largă.

MICA ISTORIE LITERARĂ

Casa lui Famusov

Eroul piesei lui Griboedov „Prea multă minte strică” și-a avut, într-adevăr, casa lui? Fără îndoială că nu. Personajul este rodul nemijlocit al imaginației scriitorului și autenticitatea ce l-a determinat pe unul din biografi scriitorului să vorbească despre existența unei „Moscove griboedoviene” nu reprezintă altceva decît imensa capacitate de generalizare a scriitorului.

Cu toate acestea, în Piața Pușkin din Moscova, la numărul 3, există o clădire ce este adesea denumită „casa lui Famusov”. Ea a fost construită de un arhitect din școala lui Kazakov, în secolul al XVIII-lea. Interiorul acestui mic palat se apropie foarte mult de indicațiile dramaturgului, cu privire la locul în care se petrece acțiunea piesei sale. Chiar la intrare, în vestibul, se află o scară interioară, parcă anume spre a-i permite lui Ceafki să se sprijine de ea și să pronunțe vestita replică „O caretă, vreau o caretă!”

Dar contribuția cea mai importantă la „mutarea” personajului griboedovian în această clădire o au actorii Teatrului de Artă și ai Teatrului Mic. Decorurile reprezentațiilor pe care le-au susținut aceste două teatre cu piesa „Prea multă minte strică” s-au inspirat temeinic din interioarele casei din Piața Pușkin. A luat naștere, astfel, o tradiție, peste care n-au putut trece nici realizatorii filmului după piesa lui Griboedov. Ei s-au simțit obligați să folosească aceeași clădire drept cadru pentru filmul lor.

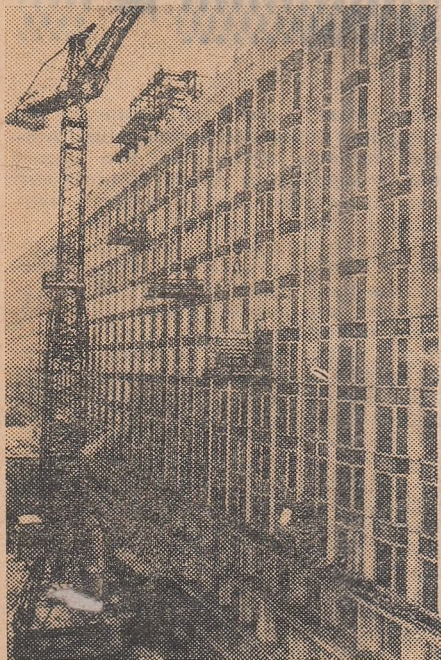
Trebuie să adăugăm, însă, că legătura pe care teatrul și cinematograful sovietic au făcut-o între piesa lui Griboedov și casa amintită nu este cu totul întâmplătoare. Griboedov i-a trecut adesea pragul. Și nu numai el, ci și Pușkin. Casa era proprietatea Mariei Ivanovna Rimskaia-Korsakova, o gazdă foarte primitoare, despre care Pușkin scria că era o „reprezentantă a Moscovei, exceptional de amabilă”.

Capitala cu mai multe centre

Nu de mult, guvernul sovietic a aprobat planul general de dezvoltare a Moscovei, ale cărui prevederi urmează a fi materializate pînă la sfîrșitul anului 1980. Planul, a declarat recent presei Mihail Posohin, arhitect-șef al Moscovei, ridică un întreg ansamblu de probleme de ordin social și economic, arhitectonic și tehnic, în strînsă legătură cu viitorul orașului, cu perspectivele lui de dezvoltare.

Se prevede, astfel, ca centrului să i se confere o compoziție arhitecturală

Impunătorul hotel „Rossia”, una din marile clădiri ale Moscovei

modernă, fără ca el să-și piardă însă originalitatea, deoarece diversele monumente și clădiri istorice urmează a fi armonios încadrate în ansamblu. Centrul nu va mai fi ca pînă acum un punct geometric spre care vor converge principalele artere ale orașului și nici un teritoriu limitat de una din liniile de centură, să zicem de Sadovoie Kolto, care reprezintă orașul „vechi”. Potrivit prevederilor planului general de dezvoltare, noua Moscova va fi concepută ca un ansamblu de centre alcătuit din tot organic, strîns legate între ele și avînd fiecare destinația sa. Sistemul preconizat va crea condiții de viață dintre cele mai favorabile, ușurînd funcționarea serviciilor publice și instituițiilor culturale.

Centrul capitalei Uniunii Sovietice va avea un nucleu, Kremlinul, cu piețele și străzile adiacente, cu cheiurile rîului Moscova, care străbat orașul începînd de la parcul Krasnaia Presnea și pînă la podul Ustinski. Nucleul urmează să se dezvolte spre Lujniki și Universitatea Lomonosov, spre Expoziția realizărilor economiei naționale și Ostankino, de-a lungul bulevardului Kalinin și spre colina Poklonaia. Cele mai importante edificii publice vor fi amplasate de-a lungul principalelor cheiuri ale Moscovei formînd, astfel, un ansamblu arhitectural spectaculos. Totodată marile piețe ale orașului — Maiakovski, Samotiocinaia, Lermontovskaia, Taganskaia, Dobrininskaia, Oktiabrskaa, Smolenskaia și piața gării Kursk — vor fi legate între ele printr-o serie de artere, între care strada Gorki și bulevardul Kalinin. În felul acesta, centrul se va extinde în direcțiile

nord și sud-vest, precum și de-a lungul rîului Moscova.

În zona sud-vestică a orașului, la Tropicarevo, se ridică un cartier experimental, unde sînt aplicate cele mai moderne metode de planificare și construcție. Edificiile ce vor fi construite aici, imobile cu 9, 12 și 16 etaje destinate locuințelor, vor conferi cartierului un aspect aparte, alit prin înălțimea clădirilor cît și prin arhitectonica lor. La Moscova, vor fi construite clădiri și mai înalte, adevărați zgîrie-nori, printre care și cel din bulevardul Kalinin, care va avea 31 de etaje. Un alt imobil modern, amplasat pe cheiul Krimaskaia, va găzdui galeriile Tretiakov, iar Teatrul de artă (MHAT) se va muta într-un nou sediu, pe bulevardul Tverskoi, dotat cu o sală cu o capacitate de 1830 de locuri. Printre blocurile înalte din Moscova, se vor mai număra și hotelurile „Rossia” din cartierul Zariadie și „Național” care vor putea găzdui, respectiv, 6.000 și 1.200 de persoane.

ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCIARE

Grîul din Meșcera

Pe hartă, Meșcera apare ca un triunghi inofensiv, situat la sud-est de Moscova, în imediata ei vecinătate, și mărginit de rîurile Oka, Kliasma și Moscova. În realitate reprezintă 1,2 milioane de hectare de teren mlăștinos și neutilizat. Încercările timide de asanare și cultivare, făcute pe la mijlocul secolului trecut, s-au împotmolit: după 20 de ani de muncă, cele 150 de hectare „valorificate” continuau să fie îmbibate cu apă.

Astăzi experții prevestesc un viitor strălucit acestei regiuni sterpe, care-și va răsplăti cuceritorii cu 400.000 tone de lapte, 40.000 tone de carne și 150.000 tone zarzavaturi anual. În 1964 s-a creat prima parcelă experimentală de 200 hectare, de pe care s-au recoltat de la început cu succes grîu și varză. Apoi au pornit la atac coloane lungi de excavatoare, buldozere, tractoare și grape de defrișat. Rezultatul acestei ofensive este că 50.000 ha de foste turbării așteaptă să fie semănate. Alte 120.000 ha vor avea aceeași soartă în următorii zece ani și tot așa, pe nesimțite, Meșcera va deveni integral roditoare.

ZOOtehnie

Săgețile de aur

Între Marea Caspică și Karakum, printre culmile nordice ale munților ce despărț Turkmenia de Iran, se află o

Un roib înfocat se învață greu cu friul

vale adăpostită de suflul arzător al deșertului și acoperită cu iarbă deasă. Acolo pasc în grupuri mici, păzite de păstori călări, cei 220 de cai ai hergheliei

de prăsilă pentru rasa ahaltecă. Legendarele „săgeți de aur” turkmene sînt niște roibi cu coama aproape albă și trupul înspicat cu fire gălbui.

Activitatea lor zilnică se desfășoară după un program foarte strict. În primele ore ale dimineții, pe răcoare, caii adulți sînt mișcați într-un galop rapid. După masă, intră în funcțiune periile și țesalele. Herghelia pleacă apoi la adăpat și este lăsată în libertate pînă seara, cînd fiecare dresor își alege un tovarăș cu care întreprinde o lungă plimbare.

Pe vremuri, în Turkmenia, calul făcea parte din familie, ocupînd un loc de cinste după stăpînul casei și tatăl acestuia. O asemenea situație era îndreptățită într-o epocă cînd viața și libertatea omului depindeau adesea de rezistența animalului.

Rasa ahaltecă, care întrece pe toate celelalte în înălțime, armonie a proporțiilor, viteză și curaj, exista încă cu mult înaintea apariției pîrsingelui arab. În antichitate regii persani încălecau cai ahalteci: între secolele 8 și 10 califii din Bagdad îi solicitau pentru garda lor personală. Caii turkmene puteau fi înfîlșiți în Bizanț și la Roma, ca și în grajdurile boierilor moscoviți. În Europa occidentală au ajuns în timpul cruciadelor, devenind strămoșii cursierilor pîrsingei englezi și îmbunătățind totodată rasele arabă și turcă.

Caii ahalteci sînt foarte sobri, mulțumindu-se cu puțină hrană și apă. Acum treizeci de ani un grup de călăreți a pornit de la Așhabad la Moscova, străbătînd 360 km de deșert în trei zile... După război, la o cursă de 500 de km pentru cai de diverse rase, a cîștigat concurentul ahaltec.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Demascatorul invizibilului

Metanul este un gaz inflamabil, fără culoare, fără miros și chimic inert. El nu poate fi descoperit în aer cu metode obișnuite. Dar omul trebuie să știe de existența lui în atmosferă pentru a-l face inofensiv. „Detectivii” sînt mereu pe urmele lui, mai ales în mine.

Pe la sfîrșitul veacului trecut minerii foloseau o metodă primitivă de descoperire a metanului: un om cutreiera fără încetare cu o făclie în mină galeriile și abatajele. Cînd făclia începea să ardă mai tare era semn că în aer a apărut metan. În zilele noastre, această misiune o îndeplinesc aparate moderne, foarte sensibile. În minele sovietice, de pildă, se folosește azi un aparat portativ numit demascator automat de metan. Licența acestui aparat a fost achiziționată și de numeroase firme străine.

Demascatorul automat de metan controlează fără întrerupere atmosfera din mine. Cu aceleași rezultate el poate fi folosit și în alte domenii unde este necesar controlul aerului pentru detectarea gazelor inflamabile. Îndată ce concentrația metanului din atmosferă atinge 2 la sută, aparatul vestește primejdia printr-un semnal luminos și unul sonor. Principiul său de funcționare este simplu: prin fereștrucile deschise în corpul demascatorului, gazul ajunge din mediul înconjurător în camera de ardere a aparatului. Aici este montat un sezisor, care nu e altceva decît un termometru de contact avînd în interior o sîrmă de platină încinsă. Amestecul de aer și metan venind în contact cu sîrma, gazul se aprinde. În consecință, temperatura sîrmei crește proporțional cu conținutul de metan din aer. Cînd acesta depășește norma admisă, coloana de mercur închide contactele unui releu electromagnetic și în aceeași clipă intră în acțiune cele două semnale, luminos și sonor.

Demascatorul gazului invizibil funcționează ireproșabil chiar și atunci cînd

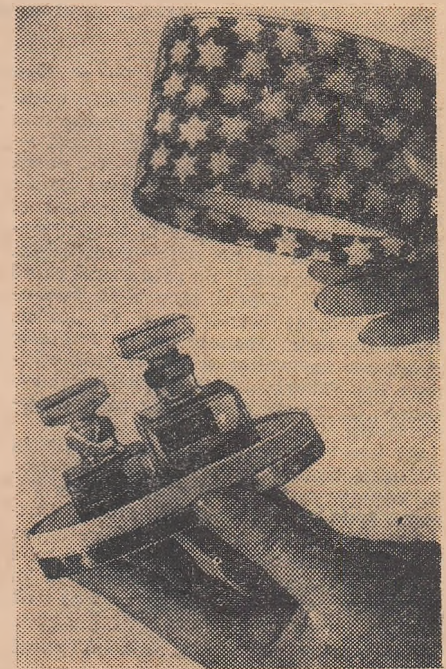
în atmosferă este multă umezeală sau praf. Cîntărind sub două kilograme și nefiind mai mare decît o carte de format mijlociu, aparatul poate fi montat și direct pe mecanismele în funcțiune din abataj.

INDUSTRIA PARFUMULUI

Alfabetul mirosurilor

Oamenii s-au simțit atrași de mirosurile din vremuri străvechi. Mirosul parfumului „Chipre”, de pildă, era cunoscut încă din evul mediu. Dar să nu vă închipuiți că drumul spre secretul aromelor fine a fost ușor. Cîte caravane de nave nu au brăzdat mările, căutînd pe crestele valurilor prețioasa ambră! Cîți vînători n-au colindat munții pe urmele moscului, cerbul fără coarne din a cărei glandă specială se extrage o substanță plăcut mirositoare! Și nici pînă în zilele noastre problema parfumurilor nu a fost total elucidată.

Astăzi, principala preocupare a lucrătorilor în domeniul parfumeriei este obținerea de arome sintetice cu nimic mai prejos decît cele naturale. În ce scop? Pentru a renunța la volumul uriaș de muncă pe care îl necesită ob-

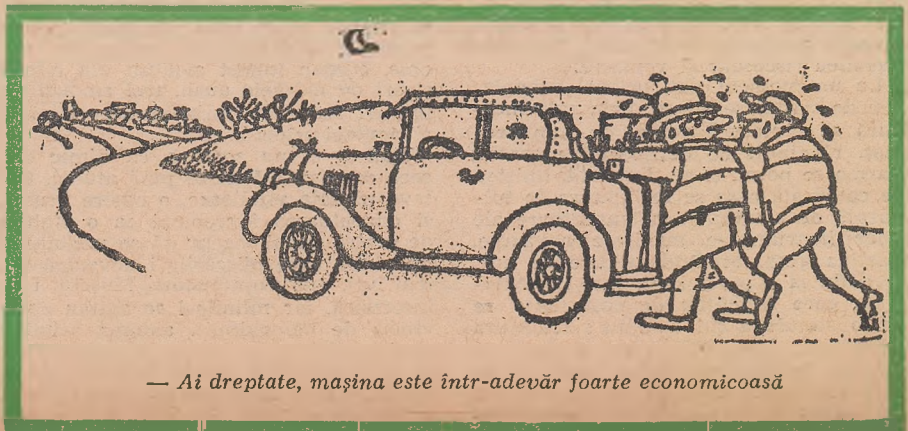

Două din cele șapte sute de parfumuri din colecția institutului moscovit

ținerea esențelor naturale. Astfel, pentru un singur kilogram de esență de iasomie trebuie culese 10 milioane de flori care apoi sînt supuse unei prelucrări minuțioasă. Sinteza chimică pătrunde tot mai adînc în arta preparării substanțelor aromatice. Recent, într-un laborator din Moscova a fost obținut un înlocuitor pentru citralul natural, fabricat din ulei de coriandru. Este adevărat că în Kuban sînt vaste plantații de coriandru, însă costul produsului natural este foarte mare. Cel sintetic revine incomparabil mai ieftin.

Lucrătorii din industria parfumurilor au un alfabet al lor compus din circa 350 de mirosuri. Pentru ei coaja de portocală, de pildă, nu miroase doar a portocală, ci în același timp și a lămîie, trandafir, liliac etc. Parfumul „Teatralnaia Moskva”, o altă creație recentă a laboratorului amintit, înmănunchează un buchet de 60 de arome. Trebuie să spunem, însă, că nu toate mirosurile realizate în laborator pot fi numite arome: intervine, însă, măiestria specialistului și un miros neplăcut devine ca prin farmec cel mai fin parfum, Așa s-a întîmplat cu produsul sovietic „Sivet”.

În încheiere, o cifră elocventă. Institutul de cercetări în domeniul substanțelor aromatice din Moscova a adunat pînă acum o colecție de peste 700 de parfumuri.

— Ai dreptate, mașina este într-adevăr foarte economicoasă

actualitatea

TRAGICUL DESTIN AL

„CELEI MAI MARI SPIOANE”

Despre Mata-Hari, celebra spioană a germanilor din primul război mondial, s-au scris volume cu care s-ar putea umple rafturile unei biblioteci întregi. Totuși au rămas o serie de întrebări, al căror răspuns nu satisface pe toți istoricii.

Care era naționalitatea acestei dansatoare? A lucrat, într-adevăr, Mata-Hari pentru serviciul de spionaj german, așa cum afirmă sentința de condamnare la moarte? A adus ea, dimpotrivă, serviciul armatei franceze, așa cum susțin și azi apărătorii săi? A fost ceea ce se numește un agent dublu sau pur și simplu o victimă a împrejurărilor? Iată câteva din problemele pe care încearcă să le rezolve cunoscutul publicist sovietic S. Milin în reportajul său cu caracter de reconstituire, apărut în primele numere pe anul acesta ale revistei „Vokrug sveta”.

Parisul este frumos în orice anotimp al anului. Dacă vrei, însă, să-l înțelegi bine și să-l îndrăgești, nu e vreme mai potrivită — o spun chiar parizienii — ca primăvara. În fiecare an orașul parcă renaște. Adierea caldă dinspre ocean aduce ploii care purifică atmosfera și spală murdăria așternută în timpul iernii pe clădiri și pe asfaltul străzilor. Când umbrele nopții de primăvară prind să-l învăluie, orașul începe să strălucească scaldat într-o mare de lumină. Pe bulevarde foșnesc ușor frunzele crude ale castanilor și sub tendele vârgate ale sumedeniei de bistrouri și cafenele, larva nu conținește pînă noaptea tîrziu.

În acest timp, „crema societății” ia cu asalt teatrele, restaurantele de lux, faimoasele music-halluri Casino de Paris și Lido. Ochiului atent al amatorilor pasionați de teatru și al celor ce frecventează regulat localurile nu-i scapă nici cea mai mică modificare în obișnuitul caleidoscop al vieții de noapte.

Așa e acum, așa a fost și la începutul secolului nostru.

De aceea, într-o seară de aprilie a anului 1905, cînd criticul teatral N. nu-și ocupă locul în loja de la „Grand Opéra” iar marchizul de M. nu-și făcu apariția la „Flambonnet”, restaurant faimos pentru melcii săi prăjiți, lucrul fu imediat remarcat și interpretat ca ceva ieșit din comun. La fel de mare fu și mirarea grupului de cască-gură, aflat întimplător în fața Muzeului Guimet. În ciuda orei tîrzii, clădirea cu două etaje a acestui muzeu de artă orientală (care nici ziua nu se putea lauda cu prea mulți vizitatori) era scaldată în lumină.

Triumful dansatoarei indiene

Lîngă trotuar se opreau din cînd în cînd limuzine negre și taximetre. Prin ușile date de perete se revărsa un șuvoi de bărbați cu joben de mătase, fular alb și baston cu măciulia de argint. Ei străbăteau foaierea și se îndreptau spre sala centrală care, de jumătate de veac, nu slujea decît ca loc de meditație pentru savanți orientaliști, socotiți cam într-o ureche.

Agitația de la muzeul Guimet, la o oră atît de bizară, era la fel de uimitoare ca și componența publicului prezent în sală — reprezentanți ai înaltei societăți pariziene, mari oameni de afaceri, cunoscuți ziariști și critici de artă. Cu cîteva zile în urmă, fiecare dintre ei primise o invitație care suna în felul următor: „Domnul... este rugat să asiste la o seară de dansuri rituale indiene, care va avea loc la muzeul Guimet”. Urmău apoi data și ora. Unii dintre invitați socotiseră biletul o glumă proastă destinată unor naivi, dar majoritatea riscaseră și veniseră.

La un moment dat, uriașul candelabru de cristal se stînsese. Prin sală începură să plutească valuri de fum aromat, răspîndit de bețișoare de santal. Larva se potoli și ea. Deodată, liniștea de catedrală care se înstăpînise fu tulburată de acordurile pătrunzătoare ale unor instrumente muzicale nevăzute. Cortina grea, brodată cu fire de aur, se dădu la o parte și în fața spectatorilor, care fremătau de curiozitate, se ivi o statuie a lui Buddha; sculptura de piatră, învăluită într-o spumă de mătase multicoloră, făcea impresia că plutește deasupra scenei. Mișcată parcă de suspinele pătimate ale melodiei, mătasea se însufleți; sub ea părea că se

ascunde o cobră gigantică, care-și desfășura în tăcere inelele.

Apoi, din fundul scenei, se auziră niște sunete ascuțite sfîșind pînza mătăsoasă de păianjen, sub care, în cele din urmă, începură să se deseneze contururile unei siluete feminine. Cu o grație desăvîrșită, ea începu să execute

Parisul e frumos în orice anotimp al anului, dar dacă vrei să-l înțelegi și să-l îndrăgești, nu e vreme mai potrivită ca primăvara.

un dans complicat. Vălurile străvezii care o acopereau căzură unul după altul și în fața spectatorilor vrăjiți se înfățișă o dansatoare înaltă, cu trup bine proporționat. Era împodobită cu coliere de perle, mici rozete din pietre prețioase strălucitoare prinse pe rochie, cordon îngust alcătuit din cîteva șiruri de mărgelile aurii, trei rînduri de brățări fixate la încheieturile miinilor și clopoței prinși la glezne.

Dansul ei nu semăna cu nimic din ceea ce văzuse Parisul pînă atunci. Cîteva piruete vijelioase, o oprire bruscă și dansatoarea încrămeni ca o statuie de piatră. Apoi începu să se unduiească lin, după care mișcările-i deveniră tot mai iuți, mai tumultuoase. Mușchii i se încordară, iar miinile-i se agitară cu o viteză de neînchipuit, aidoma aripilor unei păsări ce se zbate în captivitate. În cele din urmă, femeia dispăru parcă, cedînd locul unui șarpe care dansa, emanînd o forță ciudată, fascinantă. „Eram literalmente zguduît — își amin-

tea mai tîrziu un spectator — în timp ce urmăream uluitoarea metamorfozare a femeii în șarpe”. Iluzia era întărită de ochii care ardeau cu scipiri de gheață, scăpărînd fulgere spre sala cu răsufierea tăiată.

Apoi melodia se curmă brusc pe nota cea mai înaltă și dansatoarea se mistui în spatele statuiei lui Buddha. În locul ei se ivi un hindus bărbos, care începu să explice în franțuzește, cu un accent imposibil, subiectul dansului numit „Perla neagră”. Un tînar pescar este îndrăgostit de o prințesă frumoasă, dar rea. Într-o bună zi, el coboară în adîncurile mării, ucide într-o luptă sîngeroasă un monstru și, acoperit de răni, revine pe țarm, oferînd prințesei o perla neagră, în speranța că îi va smulge cîteva cuvinte de dragoste. După ce primește, însă, perla, seducătoarea fără inimă uită numaidecît de bietul tînar

strălucitoare” — cea mai frumoasă din cele patru categorii în care religia hindusă împarte sexul slab. Din păcate însă o aștepta un viitor sumbru, căci încă din copilărie fusese închinată crudului și răzbunătorului zeu Shiva.

Și totuși destinul ei luă altă întorsătură. Într-o noapte, în timp ce executa un dans străvechi pe dalele de bazalt din fața capelei săpate adînc într-un munte înalt, o zări un tînar ofițer englez. Mata-Hari îl fermecă. Cu riscul vieții ei se întîlni de cîteva ori cu tînăra captivă a preoților și o convinse să fugă din templu.

După multe peripeții, îndrăgostiții — căci pînă la urmă Mata-Hari începu și ea să nutrească un sentiment sincer față de salvatorul său — ajunseră la Bombay. Dar nici acolo nu se puteau socoti în siguranță, căci mai devreme sau mai tîrziu răzbunarea urma s-o ajungă din urmă pe cea care făcuse jurămintul făcut zeului Shiva. Dacă ar fi plecat în Anglia alături de alesul ei ar fi trăit respinsă de societate, înlocuind astfel captivitatea cu un surghiun acceptat de bună voie. Așa încît ofițerul își dădu demisia și se stabilii împreună cu Mata-Hari în Indiile Olandeze* unde se căsătoriră.

Dar o soartă ingrătă spulberă curînd fericirea dobîndită cu atîta trudă de tînăra pereche. Mai întii singurul lor fiu muri din pricina unor fructe otrăvitoare iar ceva mai tîrziu frigurile tropicale îl răpuseră și pe soțul ei. Rămăsă singură și lipsită de orice mijloc de existență, tînăra văduvă cedă pînă la urmă stăruințelor unui plantator vecin. Dar noua căsătorie cu olandezul Macleod fu un eșec. Prin bătăi sârbatice și umilințe de tot felul soțul ei îi transformă viața într-un infern. Era în primejdie atît viața ei cît și a fetiței născută din a doua născnicie. De aceea Mata-Hari se hotărî să fugă. Dar Macleod îi descoperi planurile și, ca să o rețină, trimise în taină copilul la niște rude iar pe ea o maltrată și mai bestial. Profitînd însă de un chef monstru la care participa și el, Mata-Hari izbuti să părăsească locuința și să se refugieze la Batavia. De acolo urma să plece în depărtata Europă, unde, așa cum auzise, putea fi o femeie liberă, nu sclavă a bărbatului. În primul rînd trebuia să se stabilească într-un loc, să devină independentă și numai după aceea să-și aducă lîngă ea și fiica. Era sigură că Franța, o țară înaintată, o va ajuta să-și revendice drepturile. Astfel, Mata-Hari ajunse la Paris.

Realitatea întrecu, însă, toate așteptările. Trecutul exotic, farmecul și grația ei cuceriră pe parizieni. Mata-Hari dădea spectacole în varieteti și music-halluri la modă, în saloanele aristocraților și în vilele bogătașilor. Odraslele unor nobili, oameni politici și milionari căutau să intre în grațiile dansatoarei. Presa aducea elogii talentului tinerei vedete și publica lista cu daruri extrem de costisitoare pe care i le făceau adoratorii. La Neuilly, pe strada Windsor, avea o vilă unde deseori petrecerile durau pînă în zori. Dansurile ei erau aplaudate și la Viena. Snobbii din „înalta societate”, care-și iroseau timpul la Monte Carlo, se laudau că o cunosc personal pe Mata-Hari care, pe lîngă frumusețe, mai avea și o minte ascuțită.

La rîndul ei, tînăra indiană fu cuprinsă de iureșul vieții mondene. Dirce în ce mai rar își amintea de fiica lăsată în Java. De altfel, noul său anturaj rămînea insensibil la sentimentele-i materne, nemanifestînd nici cea mai mică dorință de a-și asuma grija în plus. Și mai sinceri se arătară impresarii teatrali, care dispuneau acum de viața dansatoarei. Verdictul lor fu categoric: „Dacă vrei să devii o stea uită că ești mamă”. Și Mata-Hari se resemnă.

*Indiile Olandeze — insulele care alcătuiesc acum teritoriul Indoneziei.

PORTRET

Nonna Mordiuikova

Gheorghi Danelia și-a început cariera de regizor, alături de Igor Talankin, cu un film eminentemente liric: „Serioja”. Al doilea film al lui, „Pășesc prin Moscova”, s-a remarcat prin aceeași calitate, prin atmosfera-i de farmec poetic inefabil. A treia întâlnire cu tânărul regizor ne-a rezervat o mare surpriză: filmul „Treizeci și trei”, care rulează pe ecranele noastre, este o comedie violentă, cu multe scene satirice și situații fantastice, care denunță cu un haz necruțător goana după celebritate și senzațional.

În jurul personajului principal Travkin, funcționar modest și șters, victimă involuntară a unor circumstanțe fatale pentru el, în gura căruia doctorii descoperă într-o zi treizeci și trei de dinți și îi pun astfel numele într-o circulație amefitoare, evoluează o in-

treagă galerie de tipuri satirice. Printre cei care gravitează în preajma lui Travkin — Evgheni Leonov — însetați de senzațional, gata să treacă peste orice ca să facă cunoștința unei personalități la modă, să se apropie de celebritățile zilei, să se scalde în atmosfera lor de glorie, o recunoaștem cu imensă surpriză pe Nonna Mordiuikova, devenită de circumstanță întreprinzătoare doctoriță Pristiajniuk.

Cine și-o mai amintește pe actriță în rolul romanticei, întregi Uliana Gromova din filmul lui Gherasimov „Tinăra gardă”, rămîne mirat de noua-i ipostază, care se situează exact la polul opus. Mirat, dar nu mai puțin convins de forța talentului acelei multilaterale interprete, care a străbătut un drum complex, lung de aproape două decenii.

După debutul strălucit în „Tinăra gardă”, eleva cuplului profesoral Olga

Pijova și Boris Bibikov, a continuat să interpreteze roluri dramatice pentru care își dezvoltase o vocație certă. Apariții episodice — ca în „Înălțimi”, „Casa părintească” — sau principale — ca în „Rude străine”, „Poveste obișnuită”, „Președintele” și multe altele — i-au consolidat reputația de actriță dramatică și au dat o imagine limpede a dimensiunilor talentului ei.

Intr-o zi — asta s-a întâmplat acum doi ani — actrița „eminamente dramatică” a primit o ofertă foarte tentantă din partea regizorului Konstantin Voinov. Acesta îi propunea să citească scenariul viitorului său film „Însurătoarea lui Balzaminov” și să-și aleagă singură rolul care-i place și care crede că i se potrivește. Printre personajele clasice ale lui Alexandr Ostrovski, Nonna Mordiuikova a găsit-o pe placului — pentru noile resurse pe care îi permitea să le reveleze — pe negustoreasa Belotelova (alegerea ei a coincis de altfel cu intenția lui Voinov), văduvă cu nuri, gata să plătească orice sumă pentru bărbatul „ochit”. Această sumară prezentare riscă să simplifice imaginea personajului, de fapt foarte complex în interpretarea actriței. Ea a creat o Belotelova animalică și cupidă, evaluând în bani totul — oameni, sentimente, situații — dar ținându-și foarte bine echilibrul, atunci când era cazul, pe frînghia subțire a hotărului dintre satiric și comic.

„Însurătoarea lui Balzaminov” a fost explozia care a descătușat noi potenze ale talentului actriței. Ea le-a pus în valoare, le-a îmbogățit, le-a cizelat tot cu Konstantin Voinov, în următorul lor film, „Visul unchiului” și ulterior — sau mai corect spus paralel — cu Gheorghi Danelia, în „Treizeci și trei”.

Sîntem convinși că în laboratorul secret al actriței se pregătesc și alte surprize. Ele așteaptă doar ocazia declanșatoare.

I. S.

CINEMA

Viața lui Șaliapin

pe ecran

Regizorul Mark Donskoi va începe curînd un film despre viața lui Fiodor Șaliapin. Va fi primul omagiu cinematografic rus adus figurii marelui cîntăreț, de la a cărui moarte se împlinesc la anul trei decenii.

În filmul său, conceput pe un plan amplu, regizorul Donskoi, care semnează și scenariul, intenționează să prezinte viața lui Șaliapin în două ipostaze, indestructibil legate între ele — cîntăreț și actor — subliniind rolul lui în dezvoltarea culturii muzicale mondiale.

„Am să încerc să arăt figura complexă și contradictorie a lui Șaliapin, tragedia unui mare cîntăreț care și-a părăsit patria în floarea vîrstei, dar care n-a putut niciodată să se impace cu această despărțire, sorbind din plin din cupa amară a singurătății” — declara Donskoi la prima sa luare de contact cu presa.

Filmările, care vor începe în curînd, au fost precedate de o lungă perioadă pregătitoare, în care realizatorul a studiat notele autobiografice și corespondența lui Șaliapin, amintirile prietenilor și rudelor lui, a luat contact direct cu cei care l-au cunoscut. Pentru o cit mai mare autenticitate a evocării, echipa de filmare se va deplasa în diferite orașe rusești, legate de cariera lui Șaliapin, precum și în Franța, Italia, America.

Viața marelui bas va fi proiectată pe un vast fundal istoric. Printre personajele care îl vor antura pe ecran vor figura personalități de seamă ale culturii ruse: Rahmaninov, Repin, Vrubel, Korovin, Gorki — a cărui prietenie cu Șaliapin va ocupa un loc important în canavaa filmului.

Mark Donskoi a subliniat că va evita categoric formula filmului biografic. Ceea ce îl interesează este raportul dintre artist și societate.

PREMIERE

„O minune obișnuită”

la Sibiu

Intr-un decor desprins parcă din paginile fraților Grimm, se derulează povestea dragostei Ursului și Prințesei,

„Iag-Mort” (Duhul pădurii) este primul balet național creat în R.A.S.S. Komi. El se prezintă cu mult succes pe scena teatrului muzical din Siktikvar, capitala republicii. În fotografie: scenă din spectacol, cu O. Kohanciuk (Raida) și I. Kocetkov (Tugan).

cei doi tineri eroi ai piesei dramaturgului sovietic Evgheni Svarț „O minune obișnuită”. Pe aripile fanteziei sîntem transportați într-o țară de basme, loc al tuturor minunilor posibile, obișnuite și neobișnuite. Astfel, de pildă, ceaul Gospodarului, (care este în același timp și un iscusit Vrajitor) se poate transforma, după nevoie, în televizor, obiectele casnice de asemenea se închid sau deschid la o simplă comandă, iar comunicarea gîndurilor la mari distanțe se face cu ajutorul unor procedee nu mai puțin ingenioase.

Spectacolul — premieră pe țară — oferit în actuala stagiune de secția germană a Teatrului de Stat din Sibiu, este viu și antrenant, izbutind să capteze nu numai interesul micilor spectatori, dar și pe cel al însoțitorilor lor, care au depășit de mult vîrsta poveștilor. Regizorul Mihai Raicu a căutat să reliefeze pregnant fiecare moment satiric cuprins în textul dramatic, evidențind — uneori însă cu nuanțe de esență didactică — defectele de largă circulație vizate. Proștia, cupiditatea, linguseala, șiretenia, sînt întruchipate în personaje ca Regele, Ministrul de Finanțe sau unii membri ai anturajului de la curte.

Corect îndrumați, actorii se mișcă în general degajat, scenele au un ritm alert, bine conceput, care contribuie la accentuarea laturii comice. La rîndul său, scenografia — Viorel Ștefănescu — încearcă să creeze vizual, pe lângă ambianța caracteristică basmului și un cadru propriu declanșării imediate a risului.

În cele din urmă, după cum era și de așteptat, unda lirică, poezia și dragostea dintre Urs și Prințesă, aceea „minune obișnuită”, în fața căreia chiar soarele pălește, izbutesc să învingă toate piedicile, împacînd spiritele și aducînd în final o binefăcătoare lumină.

Alături de regie și scenografie, o contribuție importantă la transmiterea sensurilor piesei dramaturgului sovietic aduc interpreții Margot Göttinger, Karlheinz Maurer, Rosemarie Müller, Horst Strasser și în special Kurt Conradt, plin de haz în rolul unui Rege bleg și înfumurat.

OPERA

Premieră la Milano

Actuala stagiune a „Scalei” din Milano este marcată de un eveniment așteptat cu mare interes de publicul meloman: la 28 aprilie va avea loc premiera operei „Hovanșcina” de Musorgski.

Prezența „Hovanșcinei” în repertoriul celebrului teatru liric italian nu constituie o excepție. Patrimoniul muzical rus este o sursă căreia artiștii milanezi i se adresează sistematic. Dar de data aceasta, la pregătirea spectacolului au fost antrenați cîțiva reprezentanți de frunte ai Teatrului „Bolșoi” din Moscova: mezzosoprana Irina Arhipova, interpreta Marfei, Mark Reșetin, în rolul lui Dosifei, regizorul I. Tumanov și coregraful A. Lapauri.

Profesorul Tumanov, căruia i s-a încredințat întreaga concepție și realizare a spectacolului, a declarat presei

italiene că este foarte mișcat de sollicitudinea cu care îl inconjoară confrății italieni. „Toți se străduiesc să vorbească rusește și își exprimă satisfacția că teatrul a hotărît să includă „Hovanșcina”, această perlă a operei ruse, în repertoriul său”.

Conducerea spectacolului este asigurată de dirijorul Gavazzeni, admirabil cunoscător al muzicii ruse și, în speță, al creației lui Musorgski, căruia i-a consacrat o carte. Decorurile sînt semănate de scenograful „Scalei” N. Benois.

Substanțială participare sovietică la apropiata premieră a „Hovanșcinei” este încă o expresie a legăturilor strînse care există între teatrele „Scala” și „Bolșoi”.

CONCURSURI

Cea mai bună doamnă Butterfly

Pe o colină din orașul Nagasaki se înalță o casuță în care legenda spune că ar fi locuit cîndva Cio-Cio-San. De la ferestrele miniaturale ale casuței se deschide o splendidă perspectivă asupra golfului Nagasaki. În curte, în poza imuabilă a unei statui, o femeie grațioasă, cu un copil în brațe, scrutează depărtările albastre ale mării. Statuia, care de patru ani întregeste ca un simbol povestea tristă a micii nipone, a fost înălțată în amintirea cîntăreței Tamaki Miura, decedată în 1946. În lunga-i carieră artistică de treizeci de ani, Tamaki Miura a interpretat de peste 2.000 de ori rolul lui Cio-Cio-San — atît în Japonia, cît și pe scene celebre din America, Anglia, Italia, Franța. Specialiștii japonezi consideră că pînă azi, în patria ei și a eroinei pe care a încarnat-o cu strălucire, nimeni n-a întrecut-o în măiestrie.

În amintirea mării interprete, compatrioții ei au instituit concursul internațional „Doamna Butterfly”, pentru cea mai bună interpretare a rolului titular din cunoscuta operă a lui Puccini, concurs a cărui primă ediție s-a desfășurat recent la Tokio.

Competiția a atras un mare număr de cîntărețe din foarte multe țări ale lumii, inclusiv România, reprezentată prin Lucia Stănescu. Singurul continent care a lipsit de la „start” a fost Australia. Limite de vîrstă n-au existat. Italia, Anglia, Franța, S.U.A., Brazilia, Austria, R.F.G., Filipine și alte țări participante au trimis la Tokio cîntărețe bine pregătite și „rodite” în rol. De exemplu soprana italiană M. Benedetti a ocupat locul I într-un concurs național din 1955, pentru strălucita interpretare a rolului doamnei Butterfly. Clara Marisi din Brazilia este considerată drept cea mai bună Cio-Cio-San din America Latină, fapt pentru care gazdele japoneze i-au dăruit o copie a ultimului costum purtat pe scenă de Tamaki Miura.

Uniunea Sovietică a fost reprezentată de două cîntărețe: Maria Bieșu și Lamara Cikonja. Într-o întrecere foarte strînsă, alături de concurențe valoroase, ele au reușit să-și impună calitățile vocale și stilul interpretativ, ocupînd locul I (Maria Bieșu) și locul II (Lamara Cikonja).

arta

CRIOPEDOLOGIE

Înghețul veșnic — prieten sau dușman?

În U.R.S.S. solurile supuse înghețului veșnic se întind pe o suprafață de 9 000 000 km², cu alte cuvinte 40 la sută din întregul teritoriu al țării. Vaste zone de terenuri înghețate există și în Alaska și Canada. Aceste regiuni ascund în adâncurile lor multe minereuri utile: metale neferoase, diamante, pe-

vocate de răcire, de formarea, încălzirea și topirea ghețurilor. Fenomenele acestea sînt cauza diverselor restructurări ale rocilor înghețate sau desghețate, dau naștere la noi forme de relief, la falii în scoarța Pământului care provoacă năruiri de clădiri, distrug drumurile etc. Cel mai la îndemână exem-

În zona înghețului veșnic, viața se desfășoară în condiții dintre cele mai aspre.

trol, cărbuni cocsificabili. Studiind problema valorificării bogățiilor naturale din regiunile nordice și nord-estice, oamenii de știință sovietici și-au pus întrebarea: cum trebuie considerat înghețul veșnic? Ca amic sau inamic al omului?

În nord, uriașe întinderi de pământ abia se ridică cu 20—30 m deasupra nivelului mării. Dacă solurile n-ar fi fost încremenite de frig, ele s-ar fi afundat sub efectul dezghețului și ar fi fost acoperite de apele mării. Pedologii și botaniștii care au explorat ținuturile centrale ale Iakutiei sînt unanimi în părerea că prezența solurilor înghețate în aceste zone secetoase este favorabilă cultivării plantelor. Impermeabilitatea subsolurilor împiedică pătrunderea apei în profunzime chiar și în verile cu precipitații atmosferice sărace, așa că pământurile nisipoase dispun de suficientă umiditate pînă la o adîncime de 50—60 cm.

Se știe că terenurile înghețate sînt mai puțin permeabile la gaze, ceea ce, la zăcămintele de cărbune subiacente, face extracția mai dificilă din cauza conținutului în gaze mai ridicat. Pe de altă parte însă, aceeași proprietate asigură conservarea unor gaze prețioase, dintre care unele foarte rare, cum este heliul. În același timp, inginerii de mină sovietici au stabilit că forarea galeriilor și exploatarea minelor în pămînturile nisipoase și argiloase înghețate sînt mult mai puțin costisitoare. Exploatarea devine aici posibilă chiar și în timpul verii, pînă la o adîncime de 20—25 metri, fără lucrări de armare a galeriilor. Așa s-a născut tehnica solidificării prin îngheț a terenurilor moi, aplicată în construcția de mine, autostrăzi, căi ferate și în lucrările hidraulice. Solurile înghețate mai reprezintă excelente depozite frigorifice pentru alimente, combustibili și alte produse.

Una din preocupările majore ale constructorilor de clădiri, construcții industriale și hidraulice pe solurile înghețate o constituie problema dacă, în urma căldurii degajate de fundații, pămîntul dezghețat îmbibat de apă nu se va afunda, creînd tensiuni primejdioase în ansamblul edificiului. Răspunsul la această problemă ca și la multe altele legate de solurile înghețate îl oferă criopedologia. Această știință se ocupă cu procesele fizice și geologice datorate congelăției, variațiilor de temperatură negative și dezghețului — fenomene denumite criogene, cu alte cuvinte pro-

plu îl oferă deformarea pavajului de pe străzile orașelor în cursul iernii și primăverii.

Criopedologii sovietici au reușit să pună la punct metode care să asigure securitatea construcțiilor ridicate pe terenurile înghețate sau, în prealabil, dezghețate. Procedeele folosite au la bază studiarea temeinică a ambelor stări, calcule foarte complicate și o tehnică care în primul caz exclude dezghețul, iar în celălalt înlătură înghețul straturilor pe care urmează să se ridice fundația. Progresele realizate de criopedologie permit încă de pe acum elaborarea celor mai indicate metode și tehnici care să ducă la punerea în valoare a regiunilor septentrionale ale Uniunii Sovietice.

FIZICA LICHIDELOR

Ape ciudate

Substanță foarte obișnuită, apa — din care organismul unui om adult conține aproximativ 2000 de cvadrilioane de molecule — se întilnește uneori în forme, sub aspecte și cu proprietăți neobișnuite.

Cercetătorii sovietici Klassen și Minenko au ajuns la concluzii interesante în urma supunerii apei unor influențe magnetice. Ei au constatat că în cazanele umplute cu apă magnetizată nu s-au format depuneri de piatră. Deocamdată nu se cunoaște încă explicația aprofundată a acestui fenomen. Klassen și Minenko au ținut să-și avertizeze colegii să manifeste prudență în tragerea concluziilor, căci efectele magnetizării apei sînt uneori vremelnice, iar în alte numeroase cazuri ele nu se manifestă de loc.

În alte laboratoare, chimiștii au reușit să producă... apă uscată. Este vorba de un praf fin, care constă din 90% apă obișnuită și 10% pulbere hidrofobă (care respinge apa), constînd din bioxid de siliciu.

Granulele „apei uscate” sînt extrem de fine, de ordinul a 10—30 milimicroni (1 milimicron = a milioana parte dintr-un milimetru). Particulele minuscule

nici nu pot fi observate cu microscopul obișnuit. Dacă am dori să calculăm cîte granule sînt cuprinse într-un gram de „apă uscată” și am dispune de un aparat capabil să numere o mie de particule pe secundă, operația ar necesita aproximativ 10 milioane de ani. În consecință, suprafața prafului este foarte mare — 100—300 metri pătrați pentru un gram de praf.

Cu prilejul primei experiențe, cele 90% apă au fost amestecate cu cele 10% pulbere și s-a pus în funcțiune un agitator mecanic, pentru a se obține un amestec omogen. La un moment dat, apa a dispărut. Ulterior s-a constatat că, agitîndu-se amestecul, s-au format niște picături minuscule de apă care au fost imediat acoperite de o „blană” de praf fin hidrofob, ce le-a împiedicat să se unească din nou. De fapt s-a constituit un fel de emulsie apoasă care însă a luat forma unui praf alb, neamintînd de loc de însușirile apei și avînd o comportare cu totul deosebită de orice substanță lichidă. Cu toate acestea, apa nu-și pierduse proprietățile de lichid, numai că picăturile ei erau învelite într-un material cu însușiri speciale.

Chimiștii din lumea întreagă manifestă un interes deosebit față de noua descoperire, care, între alte calități, o are și pe aceea de a împiedica aglomerarea altor prafuri.

Studiile efectuate de alți cercetători au dus la constatarea că prin adăugirea unor substanțe speciale — de pildă oxidul de polietilenă — apa poate fi „unsă”, așa cum piesele mașinilor sînt unse cu lubrifianți. Datorită acestor adaosuri, frecarea între apa curgătoare și vasul care conține apa este redusă cu 40 la sută. Descoperirea va putea fi probabil valorificată la instalațiile de încălzire centrală și alte dispozitive bazate pe circulația apei, apa superfluidă permițînd folosirea unor țevi cu un diametru mai redus și mărirea vitezei de pompare. În plus, apa superfluidă circulă cu mai puțin zgomot prin țevi. Interesantă este și ideea de a micșora prin asemenea procedee frecarea între corpul navelor și apa înconjurătoare, micșorîndu-se în acest fel consumul de combustibil în transporturile navale.

ASTRONOMIE

În cuptoarele cerești

Cercetările astrofizice moderne sînt îndreptate mai cu seamă spre lămurirea originii materiei din Univers. În acest scop se studiază evoluția stelelor și implicit procesele care se produc în interiorul lor.

Fotografiile luate de rachete din straturile cele mai rarefiate ale atmosferei cerești au arătat că în ultimele stadii de dezvoltare stelele suferă o pierdere de masă în urma aruncării unor cantități mari de materie în spațiu. Alte observații au demonstrat că în Univers se află de două ori mai mult heliu decît admite teoria acceptată asupra formării stelelor noi din cioburile celor vechi.

Aceste două constatări pot fi explicate printr-un energetic proces de amestecare care are loc în interiorul stelelor în timpul unei anumite perioade a vieții lor. Se crede că așanumitele stele gigante roșii posedă o aureolă de hidrogen foarte mare dar foarte rarefiată și un miez dens de heliu. Între ele se găsește o porțiune îngustă în care hidrogenul arde transformîndu-se în heliu. După aproximativ 100 000 de ani „focul” se stinge, aureola se răcește repede și, fiind ușoară, se prăbușește datorită gravitației peste miezul de heliu. Concomitent țînesc spre suprafață torente de heliu. Dacă la marginea miezului se află elemente grele sau un cîmp magnetic puternic, ele sînt, de asemenea, antrenate către exteriorul stelei. Heliul și elementele grele, ca și cîmpul magnetic, se aruncă în spațiu cu viteze de 10 000—100 000 cml/sec, adică de 10—100 de ori atracția gravitațională terestră de la nivelul mării. Astfel generații întregi de stele masive răsîndesc materie mai grea decît hidrogenul, determinînd abundența de heliu din Univers.

S

știința

ÎN LABORATOARE

Limbajul electronic al nervului

Cercetătorii laboratorului de cibernetică fiziologică al Universității din Leningrad au demonstrat că nervii, mușchii și inima omului și animalelor creează în aerul înconjurător cîmpuri electrice. Cu ajutorul electroauragramelor (în limba greacă *aura* înseamnă *aer*) cercetătorii au reușit să înregistreze cîmpul electric al nervilor, stabilind că nervul unei broaște, de exemplu, dă naștere unui cîmp electric ce se întinde pe o distanță de 25 de centimetri. Electroauragrama inimii umane a putut fi realizată de la o distanță de 10 centimetri. Experiențele au confirmat, așadar, o veche presupunere a fiziologilor privind nașterea cîmpurilor electrice în jurul unor organe în activitate intensă.

Oxigenul și culorile

Candidatul în științe tehnice N. Korsak a inventat o metodă eficientă de colorare a materialelor de construcție, împlinind o veche dorință a chimiștilor și fizicienilor de a obține coloranți rezistenți și care să adere perfect la material. Materialele de construcție — calcarul, nisipul, argila, ipsosul, și altele — sînt alcătuite dintr-un număr de miperale care au culoarea lor proprie. O dată cu fărîmîțarea și amestecarea materialelor de construcție culorile mineralelor se distrug. N. Korsak a demonstrat că ele pot fi reconstituite prin încălzire pînă la 2000 de grade, temperatură care topește suprafața cărămizii, betonului sau țencușii și o transformă, după răcire, într-o placă netedă, sticloasă. Ce culoare va avea placa? Depinde de flacăra care a topit suprafața materialului. Dacă ea este alimentată de un amestec care conține mai mult oxigen decît acetilenă, materialul se colorează în albastru sau verde, cu incluziuni albe și negre. O porțiune și mai mare de oxigen imprimă materialului culoarea galbenă, iar cantități egale de oxigen și acetilenă îl fac cafeniu închis. Noua metodă asigură materialelor nu numai un colorit deosebit de frumos, dar și o rezistență crescută la intemperii.

Pluton

a fost cîntărit

Masa planetelor Pluton, cea mai depărtată de Soare, este de aproximativ 14 ori mai mică decît masa Pământului. La această concluzie a ajuns omul de știință gruzin R. Kiladze, autorul „cîntărilor pentru planete”, mai exact al unei formule cu care se calculează nu numai viteza de rotație a planetelor în jurul axei lor, ci și masa, diametrul și distanța lor față de Soare. Fiind însă o constatare de laborator, ipoteza lui Kiladze va putea fi verificată abia în 1968, cînd Pluton se va afla foarte aproape de o altă planetă gigant, Uranus. Pînă la verificare, masa presupusă a lui Pluton explică o serie de însușiri fizice ale planetei.

MECANICĂ

În loc de ulei:
grafit, argint și aur

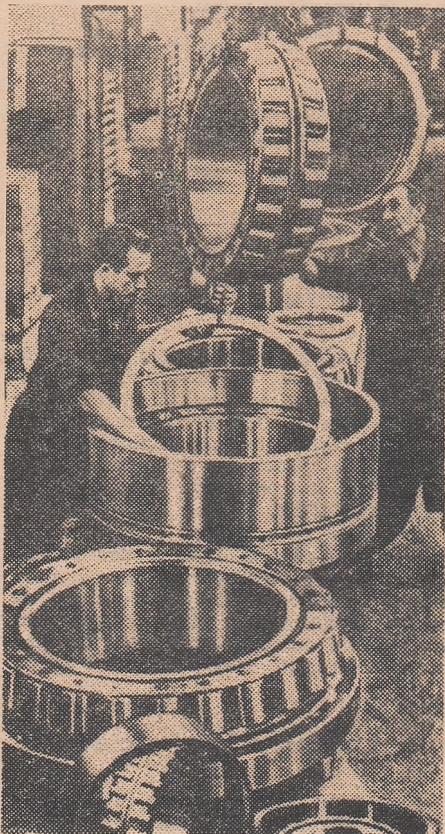
Cînd ne gîndim la un material alunecos ne vine în minte o substanță lichidă sau viscoasă (uleiul, apa cu săpun, unsoarele). Frecarea de un corp solid sugerează mai curînd o acțiune abrazivă, cum ar fi julirea genunchilor pe ciment. Oricine a trecut însă cu o mină de creion peste o cheie, pentru a-i ușura răsucirea în broască, știe că există și corpuri solide care pot servi drept lubrifianți.

Desigur că nici unul nu combate fricțiunea atît de bine ca uleiul sau un-

Lubrifiantul „curge“ pe suprafața metalică pătrunzînd în toate depresiunile și fiind menținut acolo printr-un fel de legătură moleculară, a cărei natură exactă nu este cunoscută. Se poate spune că, deși solid, lubrifiantul „udă“ metalul.

În privința celor două proprietăți menționate mai sus, lubrifianții solizi se aseamănă cu cei fluizi. Între ei există însă și o diferență fundamentală. Cînd se folosește un lubrifiant fluid mișcarea relativă dintre suprafața metalică și lichidul ce o înconjoară dă naștere la o forță hidrodinamică care suportă sarcina, o forță identică cu cea care împiedică schiorul nautic de a se scufunda în valuri. Corpul solid trebuie să mențină însă cele două suprafețe la distanță doar prin propria sa rezistență mecanică.

Dezavantajul lubrifianților solizi este că se uzează repede și astfel, se ridică problema menținerii lor între două suprafețe. Există trei metode posibile: aplicarea și fixarea unui strat subțire de lubrifiant pe una din suprafețele în mișcare; combinarea cu un material foarte rezistent, pentru a crea un compus cu auto-ungere; injectarea continuă prin intermediul unui purtător lichid sau gazos. Prima soluție nu este prea agreată, deoarece stratul de lubrifiant se duce foarte repede și atunci mecanismul trebuie demontat în vederea unei noi aplicări. Perspective frumoase au compușii care îmbină rezistența mecanică a unui metal cu proprietățile lubrifiantului solid. La producerea lor colaborează metalurgia pulberilor, care, sub presiune și la temperatură ridicată, introduce în matricea metalică punți foarte mărunte de lubrifiant. O dată cu uzura metalului, se deschid incluziuni noi de lubrifiant care înlocuiește pe cel consumat. Asemenea compuși cu auto-ungere se obțin și din fibre de sticlă sau ceramică combinate cu material plastic. Aplicațiile cele mai frecvente sînt la colivile rulmenților cu role și la angrenaje. Pe măsură ce se uzează, colivia sau roata dințată, fabricată din compusul cu auto-ungere, eliberează lubrifiant care unge roțile ori roata dințată metalică pereche. Injectarea lubrifiantului împreună cu un gaz se folosește pentru sistemele cu turație și frecare mare.

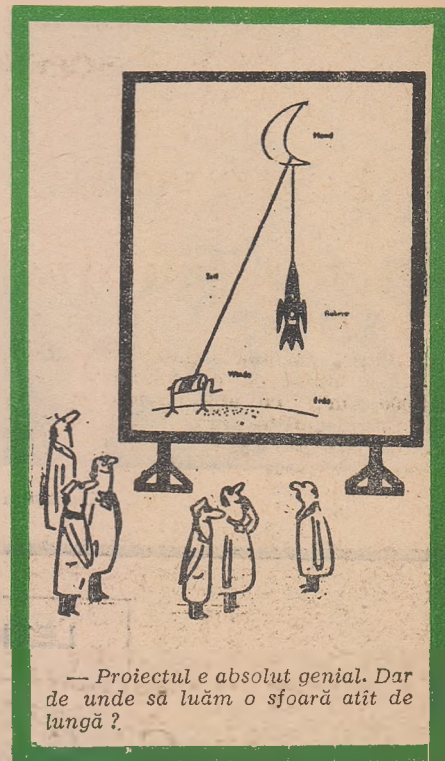

Montarea lagărelor cu auto-ungere

comparativ cu ele chiar cele mai alunecoase corpuri solide lasă să se producă o fricțiune de 10—100 de ori mai mare. Cu toată această inferioritate, în unele situații, ca de pildă la temperaturi foarte scăzute sau în condițiile de vid înalt din zborurile cosmice, lubrifianții solizi sînt singurii utilizabili. Ei rezistă la temperaturi extreme variînd între plus 550 și minus 240 grade, ca și la altitudini de 1300 km, la care lichidele se evaporă ușor, riscînd apoi să se condenseze pe echipamentul electric sau poate chiar în plămîni astronautilor. Sub -73°C majoritatea uleiurilor iau aspectul unui bloc de sticlă și de aceea toate instalațiile prevăzute pentru gaze lichefiate (care fierb la temperaturi mai joase de -155°C) trebuie unse cu lubrifianți solizi. Pe de altă parte, chiar uleiurile și unsoarele de calitate superioară se oxidează la temperaturi ce depășesc 300°C , adică la temperatura exterioară a avioanelor supersonice și a celei dezvoltate în motoarele cu reacție puternice. Există lubrifianți solizi care rezistă nu numai la oxidare, ci și la radiațiile ionizante care încheagă lubrifianții fluizi sau îi fac corozivi pentru metale.

Specialiștii abia încep să lămurească acțiunea lubrifiantă a materialelor solide. Aceste materiale, care sînt foarte numeroase și variate, posedă anumite proprietăți comune, printre altele aceea de a „se despica“. La grafit ea se datorește structurii sale cristaline, care constă din straturi suprapuse de atomi de carbon. Dat fiind că atomii dintr-un strat sînt mai puternic legați între ei decît atomii din straturi diferite, acestea tind să se desprindă în momentul în care li se aplică o forță. O reprezentare uriașă a acestui fenomen ar putea fi dată de un pachet de cărți de joc, care alunecă una peste cealaltă dacă se lovește pachetul. Există însă și metale care se despica ușor și manifestă afinitate pentru alte suprafețe metalice, fără a fi constituite din straturi: aurul, argintul, galiul, cositorul, plumbul, ca și unii compuși ai plumbului și zincului. Foi subțiri de aur și argint suportă deosebit de bine sarcini relativ mici în vid ultra-înalt.

Corpurile solide alunecoase au încă o proprietate comună: capacitatea de a acoperi metalul cu un film subțire.

— Proiectul e absolut genial. Dar de unde să luăm o sfoară atît de lungă?

probabil vorba de o navă de aproape 300 m lungime), constructorii se gîndesc și la înlocuirea motoarelor clasice cu mijloace de propulsie atomică.

Care sînt atuurile dirijabilului de a începu să i se acorde din nou atîta atenție? În primul rînd, afirmă adepții lui, „biografia“ sa de pînă acum prezintă un adevărat record de siguranță: sute de mii de ore de zbor în cursul cărora au fost transportați sute de mii de pasageri, fără nici un accident! De asemenea, dirijabilul bate recordul de durată în zbor: 200 ore fără aprovizionare cu combustibil.

Dirijabilul, subliniază cercetătorii sovietici, corespunde și unor necesități cărora avionul nu le poate face față: aprovizionarea unor regiuni împădurite sau cu solul alternativ înghețat și mlăștinos, legătura cu flotilele de pescuit, transportul pasagerilor din centrul orașelor spre aeroporturile care tind din ce în ce să se depărteze de zonele locuite (elicopterele folosite în acest scop sînt prea zgomotoase), preluarea arborilor tăiați din exploatarea forestieră inaccessibile camioanelor, transportul elementelor de construcție prefabricate etc.

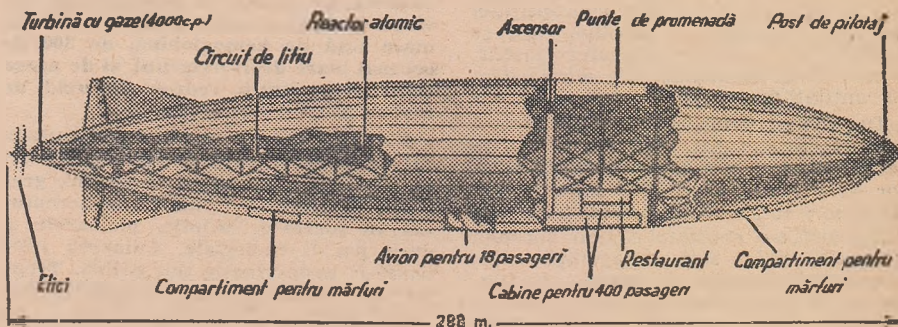
În ce privește dirijabilul cu propulsie atomică, care figurează și el în proiecte, tipul de construcție nu se va deosebi prea mult de cel al ultimelor Zepeline. În schimb, datorită perfecționărilor aduse de tehnica modernă el va depăși viteza de 160 km/h, „osatura“ fiind realizată din aliaje extrem de ușoare și titanu, anvelopa din nailon; interiorul nacellelor destinate echipajului și pasagerilor va semăna mai mult cu cel al unui vapor decît al unui avion: cabine cu săli de baie, restaurant, sală de cinematograful, punte pentru promenadă. Dirijabilul va putea găzdui și un avion cu 18 locuri, ceea ce va înlătura la nevoie escelele și amararea la sol.

Problema protecției împotriva radiațiilor va fi rezolvată prin amplasarea reactorului la o distanță de 100 m de spațiul locuibil și printr-un blindaj care va fi mult mai ușor decît cel folosit la avioane. Se prevede ca energia necesară propulsării să fie obținută printr-o turbină cu gaze încălzită de un circuit de litiu lichid, care să acționeze, o pereche de elice contrarotative amplasate în extremitatea din spate. Ceea ce e însă mai important, e faptul că

AERONAUTICĂ

Pachebotul zburător

Într-un număr trecut al revistei noastre, am arătat că specialiștii sovietici consideră că singurul mod de transport aerian care, alături de giganticele nave supersonice, ar avea viitor, este dirijabilul. Tehnica actuală intenționează să revoluționeze structura acestui vechi mijloc de transport aerian. Pentru început, primul proiect acceptat oficial este destul de modest și destinat experimentării: o încărcătură utilă la bord de numai 1100 kg și un

echipaj format din doi oameni cărora li s-a incredințat dificila misiune de fotografiere a imenselor păduri siberiene. Constructorii sovietici ai aparatelor mai ușoare ca aerul vîd însă mult mai departe. Ei intenționează să realizeze un dirijabil pentru 300 de pasageri, putînd deservi la fel de bine atît liniile aeriene continentale cît și cele transoceanice. Date fiind marile dimensiuni ale acestui veritabil pachet zburător, precum și solicitările la care va fi supus (cu timpul va fi

în caz de accident carcasa acestui dirijabil va juca rolul de parașută.

Mai rămîne viteza. E drept, ea va fi inferioară avioanelor de pasageri care vor continua să dețină înălțimea, dar deplina securitate și condițiile de comodatitate oferite vor răsplăti din plin călătorii în cele aproape 40 de ore cit va dura traversarea Atlanticului. În orice caz, viteza va fi mult superioară celei a navelor de pasageri, care au nevoie pentru această călătorie de cinci zile.

ELECTROCHIMIE

Inimă nouă
pentru automobile

S-a vorbit mult în ultimul timp de un pronostic al energeticienilor: după părerea lor, automobilul va renunța, mai curînd decît ne-am putea imagina, la motoarele și sistemele de conducere obișnuite. Locul îl vor lua termoelementele combinate cu motoare electrice. Inima astfel modificată a mașinii va fi o baterie de acumuloare, alimentată continuu cu combustibil, care va renunța definitiv la reincărcare. În ea, combustibilul se va transforma direct în electricitate printr-o reacție electrochimică.

Termoelementul este un rezervor plin cu electrolit în care au fost scufundate două tuburi-electrozi, confecționate dintr-un material special poros. În electrozi intră hidrogen și oxigen care combinîndu-se între ele dau apă. Dar dacă în condițiile arderii obișnuite, „fierbinții“, energia chimică a oricărui combustibil se transmite produselor arderii, în cazul nostru ea creează curent în lanțul exterior.

Prin urmare termoelementul ar putea fi comparat cu un motor de automobil. Ambele sînt alimentate continuu cu combustibil și oxidanți și elimină produsele reacției — apă și gaze de evacuare. În primul caz se obține energie electrică, în al doilea energie mecanică, care se transformă însă în cele din urmă tot în energie electrică. Dar există și deosebiri. Factorul de utilizare a energiei chimice a combustibilului în condițiile „arderii“ la rece, în termoelement, este de 2—3 ori mai mare decît atunci cînd arderea este fierbinte, în motorul automobilului.

Dacă termoelementul ar putea salva omenirea de gazele de evacuare, noua inimă a automobilului va prezenta numai avantaje: un randament foarte înalt, posibilitatea de a renunța la piețele mobile și de a lichida zgomotul. S-ar simplifica, de asemenea, operațiile de întreținere a mașinii. Cît privește „durata vieții“ elementului, specialiștii sovietici presupun că ea va fi egală cu a automobilului. Ing. I. Nikolaev este de părere că peste vreo zece ani, cînd se va găsi un combustibil ieftin și va spori puterea specifică a termoelementului (astăzi ea este cam de trei ori mai mică decît a motoarelor obișnuite), nici un motor modern nu va mai putea concura cu el.

Un alt domeniu de folosire a termoelementului ar fi energetica. Dar părerile experților în această chestiune sînt împărțite. Unii neagă categoric posibilitatea, alții, dimpotrivă, afirmă că încă în 1970 se vor construi primele instalații experimentale cu o putere de sute și chiar mii de kilowați iar în 1980 se vor atinge zeci de mii de kilowați.

Vîntorul ne apare optimist. Să nu trecem totuși prea ușor peste unele dificultăți mari care mai stau în calea folosirii practice a termoelementelor. Este vorba de „intoxicarea“ electrozilor, procesele corosive etc. Iată de ce cercetătorii caută pentru ele materiale mai ieftine și de calitate superioară. Pentru cazul că termoelementele s-ar folosi în condițiile unor temperaturi și presiuni înalte, se încearcă să li se mărească siguranța și durata exploatarei.

Gimnastică medicală pentru obezi într-o policlinică din Moscova

LEXICON

Corticoterapia

În 1855, fiziologul englez Thomas Addison a descoperit că simptomele unei afecțiuni constă în colorația cafenie a pielii și mucoaselor, hipotensiune arterială, oboseală, pierdere în greutate etc. se datorau unei leziuni în glandele suprarenale (afecțiune care a căpătat numele de boala lui Addison).

De dimensiuni minuscule (45 mm lungime și 10-12 g greutate) și situate la polul superior al ficăruia din cei doi rinichi, glandele suprarenale ocupă în momentul de față o „poziție-cheie” în cercetările medicale și biologice. Tesutul glandular al suprarenalei, reprezentat prin substanța corticală și substanța medulară, secretă un mare număr de hormoni indispensabili vieții. Dintre aceștia, hormonii cortico-suprarenalei, denumiți corticosteroidi (deoarece din punct de vedere chimic fac parte din familia steroizilor), au produs o cotitură în terapeutică modernă a numeroase afecțiuni.

Corticosteroidii au fost împărțiți, după activitatea lor în organismul uman, în trei grupe:

a) **Glicocorticoidii** (cortizonul și cortizolul) cu acțiune specifică asupra metabolismului glucidelor și proteinelor.

b) **Mineralocorticoidii** (aldosteronul și dezoxicorticosteronul) cu rol important în metabolismul apei, clorurii de sodiu și potasiu.

c) **Hormonii sexuali** (testosteron, estrogen și progesteron) cu acțiune principală asupra funcțiunii glandelor sexuale masculine și feminine; datorită lor, corticosuprarenala este considerată o „glandă sexuală accesorie”.

După însăși denumirea lor (glicos = dulce), hormonii glicocorticoidi — cortizonul și cortizolul — acționează în organism în sens contrar insulinei, ridicând nivelul glucozei din sânge. De altfel, administrarea exagerată de cortizon duce la eliminarea zahărului prin urină (glicozurie) și la producerea așa-zisului „diabet corticosteroid”, în urma creșterii glicemiei.

Cortizonul mai acționează și asupra singelui modificând formula leucocitară prin creșterea numărului neutrofililor și scăderea eozinofililor și limfocitelor. Acest hormon stimulează formarea globulelor roșii și micșorează viteza de sedimentare a hematiilor.

Asupra rețelei vasculare, cortizonul acționează ameliorând tulburările circulatorii și determinând creșterea tensiunii arteriale. Un alt efect important al cortizonului îl constituie intensificarea secreției gastrice și a concentrației de acid clorhidric și pepsină, ceea ce favorizează apariția ulcerului gastric, atunci când hormonul este administrat în cantități prea mari.

Dar marea, decisivă acțiune a hormonilor corticosteroidi, care i-a impus în terapeutică modernă, o reprezintă rolul lor în evoluția proceselor inflamatorii. În raport cu această importantă acțiune fiziologică, s-a constatat că unii hormoni corticosteroidi sînt antagoniști. De pildă, aldosteronul și dezoxicorticosteronul (DOCA) intensifică reacția inflamatorie. Alții, cum sînt cortizonul și cortizolul sau hormonii sexuali, scad intensitatea inflamației.

Din această mare varietate de acțiuni fiziologice au reeșit și indicațiile corticosteroidilor în tratamentul a numeroase afecțiuni organice, precum și descoperirea cortizonului și a derivaților săi sintetici (deltacortizonul și deltahidrocortizonul) care au inaugurat o nouă etapă în terapeutică contemporană.

În afara utilizării lor specifice în insuficiențele suprarenale acute și cronice, corticosteroidii sînt aplicați cu suc-

ces în afecțiuni reumatismale, în unele dermatoze (pemfigus, psoriazis etc.) unele hepatite acute și cronice, în stările grave toxiinfecțioase, precum și în unele boli de sînge, ca leucemiile și anemiile. Un efect important îl are cortizonul și ca medicament antialergic, în boala serului, astmul bronșic, rectocolita ulcerosă.

Utilizarea acestui minunat medicament hormonal impune însă precauții și o continuă supraveghere medicală, deoarece fără o dozare judicioasă, corticosteroidii pot provoca accidente și afecțiuni serioase, cum sînt: ulcerul duodenal, fenomene de obezitate și virilism, edeme, acnee, diabet „steroidic” tulburări psihice (psihoză euforice sau depresive), edeme ale membrelor inferioare, tulburări cardiovasculare (hipertensiune), declanșarea unor infecții stafilococice sau virotice.

Respectarea cu strictețe a indicațiilor de tratament este cheia succesului administrării acestui nou și eficace medicament hormonal.

Dr. Z. A. Barski

URGENTE

Intoxicațiile acute cu oxid de carbon

Se produc mai des accidental prin degajarea de oxid de carbon datorită defectelor unor sobe sau plite cu cărbuni ori gaz metan, fiarelor de călcat cu mangal, gazelor de eșapament din motoarele cu explozie, fumului de la incendii, gazelor degajate de exploziile din mine etc. Intoxicațiile cu oxid de carbon pot cuprinde uneori un mare număr de oameni. La New York s-au semnalat în anul 1930 o intoxicație mortală și 500 de intoxicații acute la locuitorii unui mare imobil. Cercetările au arătat că în coșul comun al tuturor sobelor din imobil se strinsese o cantitate mare de hirtii care-l astupaseră.

Intoxicația se produce prin fixarea oxidului de carbon pe hemoglobina din sânge. Oxidul de carbon are o afinitate mare față de hemoglobină, de 300 de ori mai mare decât oxigenul, și de aceea chiar concentrații reduse de oxid de carbon (0,07%) sînt toxice.

Bolnavul care a respirat aer amestecat cu oxid de carbon prezintă dureri de cap, amețeli, vîjiieli în urechi, grețuri, vărsături și slăbiciune accentuată în picioare. Miinile, picioarele și gura pot fi înecștate. Culoarea feței poate fi roșie-vineție sau palidă. Trep-tat intoxicatul cade într-un somn adînc.

În asemenea cazuri primul ajutor trebuie acordat de urgență. Se va pătrunde în încăpere cu o mască de gaze (sau se va evita respirația) și se vor deschide larg ferestrele. De asemenea se va evita să se aprindă chibrituri, luminări etc. pentru că gazul poate da loc la explozii și incendii.

Bolnavul va fi scos cît mai repede la aer curat și i se va face respirație artificială, după ce mai întii i s-au curățit gura și nările de eventualele resturi de mîncare rămase după ce a vomitat și după ce i s-a desfășurat gulerul cămășii, cureaua de la pantaloni sau portjartie-

rul. Se impune și inhalarea de oxigen; pentru această victimă va fi transportată de urgență la spital.

Dr. I. Sovetov

MOZAIC MEDICAL

Ploaia și guturaiul

Microbiologii au constatat că apa de ploaie conține o cantitate apreciabilă de virus al guturaiului. Prin aceasta s-a verificat o ipoteză mai veche, conform căreia, pe vreme de ploaie, guturaiul este provocat de virusul din atmosferă, antrenat spre pămînt o dată cu precipitațiile.

Specialiștii consideră că circuitul pămînt-aer-pămînt al vaporilor de apă ar putea favoriza și răspîndirea altor boli molipsitoare. Astfel de boli ar putea fi declanșate de virusuri sau de microbi aduși de formațiile de nori mișcate de vînt.

Lacrimile bactericide

Lacrimile posedă o importantă acțiune antiseptică și chiar bactericidă datorită unei substanțe pe care o conțin, numită lizozim. Dacă se lasă să se scurgă cîteva lacrimi într-o eprubetă conținînd o cultură de microbi obișnuiți (stafilococ, streptococ), fie că ei sînt în cea mai mare parte distruși, fie că virulența lor e diminuată.

Toxicitatea aspirinei

Deși un medicament „banal”, aspirina poate fi toxică în anumite condiții. În doze mari, mai ales la copii, aspirina poate produce intoxicații, lezînd sistemul nervos central, ficatul și rinichiul.

În caz de intoxicație ușoară, suprimarea medicamentului și administrarea de băuturi îndulcite fac ca totul să revină în normal. În intoxicații grave este necesară internarea în spital.

Poșta medicului

COTUL V. DUMITRU — Com. Șanț, raion Năsăud: În adenomul de prostată medicamentul respectiv nu este indicat. Se poate încerca cu prudență, în raport cu evoluția adenomului, un tratament hormonal: sintofolin, fiole de 1 sau 2 ml, sau Ginosedol B, 1 fiolă a 5 mg intramuscular, la 2 zile, sub strict control medical. Dacă tratamentul nu dă rezultate, singura soluție rămîne într-adevăr ablația chirurgicală, vîrsta nefiind o contraindicație în acest sens.

LIA M. — București: Într-adevăr „soluția” propusă, dacă ar fi fost pusă în aplicare, v-ar fi creat noi complexe psihice. După părerea noastră, fenomenele pe care le acuzați sînt modificări trecătoare de comportament sub influența menopauzei, care nu trebuie privită nici ca o boală, nici ca un semn de bătrînețe, ci ca o nouă etapă fiziologică. Pentru corectarea eventualelor tulburări, vă recomandăm femovirin, o fiolă la 3 săptămîni, asociat eventual cu Progesteron. 10 mg intramuscular la 3 zile, 10 injecții pe lună, precum și napoton (2 drajeuri zilnic) madiol (3-4 drajeuri zilnic sublingual). Sub control medical.

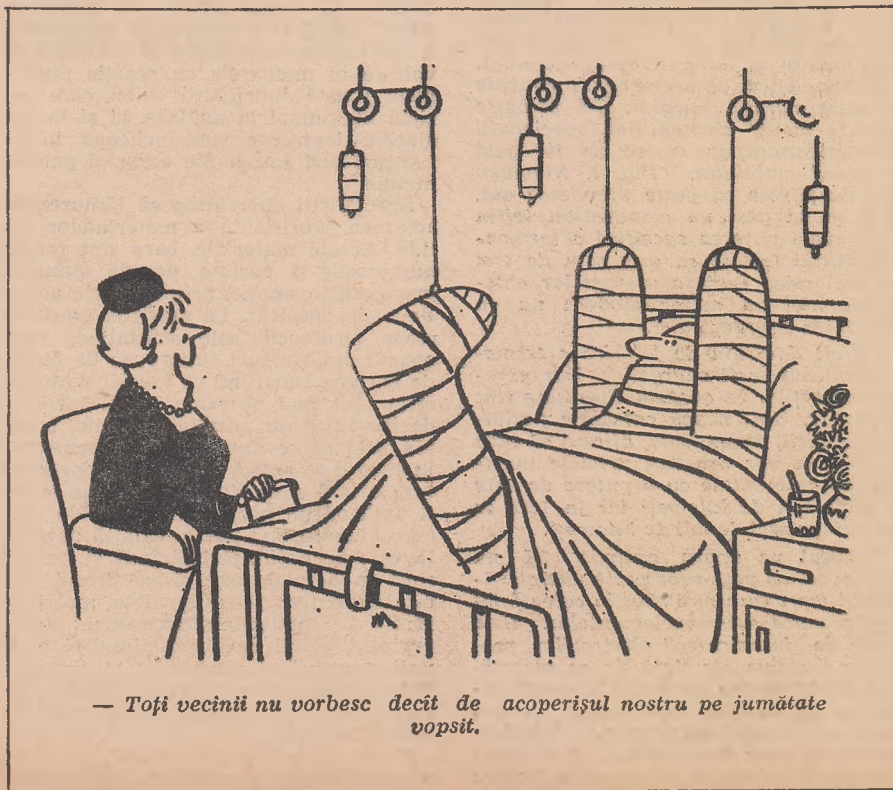
RADU PETRESCU — București: Adresați-vă direct sau în scris Centrului Experimental Logopedic din str. Cristian Tell nr. 6, raion 30 Decembrie.

CERTAN VIORICA — București, **MARIA-ELENA** — Tirnăveni, **C. Giurgiu**: Răspunsurile solicitate au apărut între timp în numerele 7, 8 și 10 ale revistei noastre. Nădăjdum că le-ați citit și că, în pofida întîrzierii cauzate de abundența corespondenței căreia avem să-i răspundem, v-au fost de folos.

MARCELA GH. — Sibiu: Vițjielele în urechi pot avea foarte multe cauze: afecțiuni ale urechii (labirintite, otoscleroză), afecțiuni nervoase sau chiar unele boli generale (anemii, boli cardio-vasculare, renale, intoxicații cronice etc.). Tratamentul medical nu poate fi stabilit decît după depistarea cauzei acestui simptom. Uneori s-au obținut ameliorări cu următoarea formulă: Rp. teobromină 0,30 g, beladonă 0,01 g, luminal 0,03 g și amidopirină 0,15 g.

MARIANA V. — Arad: 1) Pentru degresarea tenului seboreic puteți utiliza spirit de camfor (camfor 10 g, alcool etilic 70 ml și apă 20 ml), sau licoarea lui Hoffman (eter etilic 25%, alcool etilic 75%). După curățirea pielii, urmată eventual de o baie de aburi a feței, veți aplica următoarea mască cosmetică: 2-3 lingurițe de bolus alba cu 40 de picături de alcool; se adaugă suc de morcovi, castraveți etc. pînă se face o pastă; se aplică pe față cu o pensulă. 2) Împotriva ridurilor: băi de abur și masaj facial executat de o cosmeticiană calificată.

(Continuare în pag. 11-a)

— Toți vecinii nu vorbesc decît de acoperișul nostru pe jumătate vopsit.

SINGAPORE

Neguțatorul Asiei

Spre deosebire de alte orașe, Singapore, capitala statului omonim, situat în sudul insulei și pe țărmul strimtorii care poartă și ele aceeași denumire, nu se mulțumește să impresioneze parțial retina, timpanul sau nările vizitatorului, ci le atacă simultan pe toate. Lucru pe care îl face fără efort, căci este un caleidoscop de pagode și macarale, de hoteluri ultramoderne și căsuțe din secolul trecut, de zgomotoase baze pescărișe și parcuri sobre, un amestec de dialecte și porturi naționale, de iz de pește și de mare, de miros de benzină și arome de fructe tropicale și mirodenii etc.

Principala ocupație a populației orașului-port și a statului Singapore este comerțul. Trei sferturi din locuitori lucrează în această ramură sau în sfere

fiind că la baza comerțului practic este de acest stat stau importul și reexportul. Cum se explică acest lucru? Alcătuit, în afară de insula cu același nume, și din alte câteva insule din strimtoarea Malaeca (așezate între Sumatra și Borneo), statul Singapore are o suprafață de numai 581 kilometri pătrați și nu dispune de bogății naturale. În insulă nu există nici măcar apă potabilă, care e adusă printr-o conductă din Malaya. Așa încât Singapore importă din țările vecine toate produsele pe care le comercializează și chiar și materiile prime pentru industrie. Unele mărfuri aduse de peste graniță sunt vindute imediat, altele sunt mai întâi prelucrate în întreprinderile locale și numai după aceea exportate.

Industria țării este specializată mai

In rada portului Singapore

de activitate înrudite, dat fiind că Singapore joacă rolul de „intermediar” între țările Asiei de sud-est, pe de o parte, și țările Europei occidentale și S.U.A., pe de altă parte. Așa încât, nu e de fel bizar faptul că pentru a se putea integra mai ușor și cu mai mult folos în activitatea țării, chiar și studenții de la facultățile umanistice studiază, concomitent cu obiectele de specialitate, economia și comerțul.

Pentru considerentul de mai sus și pentru altele, ce vor fi arătate în rândurile ce urmează, Singapore este supranumit „camera de comerț a Asiei”. Prin portul său, al cincilea ca mărime și importanță din lume, legat prin mai bine de o sută de linii maritime cu celelalte țări și continente, trece cea mai scurtă cale pe apă dintre occident și Orient. De aceea, toate navele care călătoresc pe această rută aruncă obligatoriu ancora în rada lui.

La orice oră din zi și din noapte, în portul în genere liniștit — datorită vecinătății cu insulița Blakang-Mati, original stăvilă împotriva furtunilor ce bîntuie oceanul — stau ancorate zeci de cargouri. Uriașele vapoare transportă în Singapore mărfuri din diverse țări ale lumii și încarcă la bord altele, știut

cu seamă în prelucrarea primară a cauciucului și lemnului, în rafinarea petrolului, în fabricarea de conserve, ulei etc. Singapore este, de altminteri, cea mai importantă piață a cauciucului din lume...

Pualo-Tekon, una din cele câteva insule care intră în componența statului, este supranumită și „insula-cisteră”, pentru că pe teritoriul ei se află cea mai mare rafinărie din sud-estul Asiei, aparținând companiei „Shell”; uriaș rezervor de petrol, care se aprovizionează cu țitei din Brunei dar și din îndepărtatul Kuweit, Pualo-Tekon furnizează „aur negru” tuturor țărilor solicitatoare din Asia.

O parte, foarte mică însă, din cele două milioane de locuitori ai țării se îndelănțește cu agricultura și pescuitul. Principalele culturi sînt arborii de cauciuc (care ocupă aproape jumătate din suprafața cultivată), cocotierii, mirodeniile, tutunul, pomii fructiferi etc. De o deosebită atenție se bucură grădinile de zarzavat. Singaporezii sînt mari specialiști în cultivarea legumelor și zarzavaturilor. De pe unele suprafețe, mici, e adevărat, se obțin uneori pînă la douăsprezece recolte pe an.

Cu toate că este unul din principalele alimente ale populației, avînd mare valoare nutritivă, orezul nu crește pe solul insulei. În ciuda iscusinței chinezilor (75 la sută din numărul locuitorilor), care izbutesc să cultive această plantă din familia gramineelor în regiuni destul de reci, boabele de orez refuză să rodească pe acest pămînt. Prin partea locului circulă chiar o legendă care explică în felul ei metaforic misterul. Ea spune că în vremi străvechi, insula a fost invadată de dușmani, care i-au ucis pe aproape toți băștinașii. În cumplimiento marelui curs rîuri de sînge, colorînd solul în roșu. De atunci pămîntul singaporez nu mai poate da viață prețioasei plante.

...Deși umbrite de copaci, străzile din Singapore sînt totuși incinse de arșiță: își spune, evident, cuvîntul Ecuatorului, aflat în imediată apropiere. Populația, foarte eterogenă — chinezi, malaezi, indieni, pakistanezi, ceylonezi, europeni etc. — îi conferă un aspect, aș spune, aproape unic. Nu știu dacă în lume mai există un alt oraș alcătuit, la rîndul lui, din alte câteva orașe complet deosebite unul de celălalt. Fiecare naționalitate trăiește izolat, caută să-și păstreze nealterate limba, portul, cultura și religia. Fiecare își respectă cu

sfințenie tradițiile și obiceiurile. Așa se explică, de altminteri, și existența a patru limbi oficiale: malaeca, chineza, tamila și engleza — limba de stat fiind malaeca.

Istoria Singaporei are rădăcini adînci înfipte în trecutul îndepărtat. În traducere, Singa Pora înseamnă orașul leului, cu toate că se spune că regele animalelor n-a trăit niciodată pe teritoriul insulei. De unde îi provine, însă, numele? Legendele povestesc că, prin secolul al II-lea al erei noastre, pe țărmul acestei mici fișii de uscat din sudul Asiei a debarcat un prinț dintr-un imperiu vecin; luînd drept leu primul animal întîlnit în cale, el a botezat insula cu numele lui. Imaginea maiestosului patruped figurează și acum pe stema republicii.

Orașul are vechi tradiții comerciale căci, începînd încă din secolul al XIII-lea, el a devenit un important centru al schimburilor de mărfuri. La ora actuală, Singapore este unul din orașele cu cea mai tînără populație din lume: circa 45 la sută din numărul locuitorilor are sub 15 ani.

Tînărul stat, care s-a proclamat republică independentă în urmă cu doi ani, depune stăruitoare eforturi în vederea unei dezvoltări multilaterale. Învățămîntul a căpătat un mare avînt. Aproape un sfert din buget este alocat acestei extrem de importante activități publice. În cele aproximativ 400 de școli învață aproape 500.000 de elevi. În Singapore, copiii merg la școală de la vîrsta de șase ani, cursul elementar avînd o durată tot de șase ani.

Una din cele două universități din Singapore este așezată într-un parc imens, departe de zgomotul orașului. Anul de învățămînt începe la 23 mai. Durata studiului variază în funcție de specialitatea aleasă: la facultățile umanistice, bunăoară, se învață trei ani, la cele de științe exacte și juridice — patru, iar la medicină — șase ani. În Singapore există, de asemenea, un institut politehnic care pregătește cadre necesare industriei și comerțului.

S. Pomeranșev

ITALIA

Pe strada noastră

Strada se trezește devreme. Primul pornește la treabă brutarul. Îl aud, ca prin vis, cum își suflă nasul îndelung și zgomotos. Apoi coboară scara și, după ce exclamă invariabil: „Ce viață blestemată, mamma mia”, deschide ușa grea de metal a brutăriei. Nu peste mult timp toată casa se umple de o aromă îmbietoare de piine caldă. E aproape cu neputință să rezisti mirosului apetisant care-ți gidilă nările, pornind de la jîmblele bine rumenite ale lui signor Testa. Apoi se aude scîrîit de jaluzele și de obloane care se dau la o parte cu zgomot și, în casa de peste drum, începe obișnuita ceartă de dimineață dintre niște soți care nu se înțeleg de loc.

Lago di Lesina, strada noastră, nu e celebră prin nimic. Pe ea nu se află nici ruinele vreunui străvechi apeduct și nici măcar ale unei biserici cît de cît cunoscute. Lucru de altminteri explicabil căci, în urmă cu douăzeci de ani, în locul străduței era un maidan. Iar acum, Lago di Lesina, care poate fi străbătută de la un capăt la altul în vreo cinci minute, e străjuită de o parte și de alta de case construite după război. Ocupînd jumătate din trotuar, stau aproape lipite unul de altul automobile mici de diverse mărci. Cetățenii de pe Lago di Lesina se deosebesc prea puțin de locuitorii altor străzi din Roma: sînt în genere funcționari, negustori mari sau mici și lucrători în special în sfera de deservire a populației, căci capitala Italiei nu este un oraș industrial.

Dacă judecăm după mașini, cel mai bogat locuitor de pe strada noastră este commendatore *) Antonelli: lângă magazinul în care se vînd automobile de ocazie stă tot timpul de strață un Maseratti roșu. Antonelli este proprietarul magazinului. Cumpărătorii nu se prea înghesuie, căci în salon sînt expuse mai cu seamă mașini sportive sau unicate care, chiar uzate, au darul de a înspăimînta prin prețul lor.

Signor di Laura este și el foarte bogat — acest lucru ți-l poate spune orice locuitor de pe stradă. Căci pe Lago di Lesina fiecare știe totul despre celălalt. Strada e mică, izolarea fonică a pe-

*) Commendatore: titlu onorific, care se conferă asemenea unei decorații.

reșilor este aproape inexistentă, fereștrele sînt deschise cam toată ziua iar portarii sînt mai mult decît comunicativi. Nașteri, decese, nunți, falimente, bucurii și necazuri sînt cunoscute de toți locuitorii exact peste zece minute după ce evenimentul a avut loc.

Signor di Laura s-a specializat în vînzarea de cărucioare și jucării. În afară de magazinul de pe strada noastră, mai are alte câteva. În sala încăpătoare este un adevărat paradis al jucăriilor: nu numai copiii ei și adulții își smulg cu greu privirea de la reprezentanții „umbriați” și „vorbitori” ai unei lumi, ce-i drept, foarte costisitoare. Dar ce nu fac părinții de dragul copiilor! Și signor di Laura știe bine acest lucru.

Vis-à-vis se află un magazin mic, dar elegant, de bijuterii. În vitrină, pe catifea neagră, sînt expuse ceasuri elvețiene, inele și broșe de aur, pietre prețioase și neprețioase. Locuitorii sînt foarte ambibili cu signor Alfredo, bijutierul nostru — un om care nu se pierde cu firea, deși este împovărat cu o familie numeroasă — fără însă să cumpere de la el; bijuteriile sînt prea costisitoare pentru strada noastră, așa încît proprietarul magazinului de bijuterii a cam intrat în datorii.

Signor Franco, stăpînul unei prăvălii de legume, muncește din greu. Încă înainte de răsăritul soarelui, pleacă la piața cu ridicata, cumpără legume, fructe și verdețuri, iar apoi pînă noaptea tîrziu, împreună cu soția, cîntărește, primește bani, dă rest și se ciondănește cu gospodinele mofturoase.

Tăto ține împreună cu Salvadore o frizerie cu trei scaune. „Salonul” lor e tot timpul aglomerat. Acolo se dezbate probleme politice actuale, rezultatele ultimelor meciuri de fotbal și întîmplările de pe strada noastră. Conform tradiției, în timp ce-și rad sau tund clienții, cei doi frizeri discută cu ei ca să nu-i lase să se plictisească...

Larma străzii se potolește devreme. Totuși în barul lui signor Peppino e lumină pînă după miezul nopții. Proprietarul localului lucrează — bineînțeles cu o pauză de prînz — de la șapte dimineața pînă la două noaptea. Cît e ziua de lungă, el trebăluiește pe lîngă filtrul de cafea espresso sau stă la casă. Peppino seamănă cu celebrul actor de cinema Toto și e foarte mîndru de asta. De cite ori mă întorc acasă, seara tîrziu, trec pe la el ca să beau o ceașcă de ceai, care e de asemenea excelent.

Zilele trecute barul lui signor Peppino a fost închis. Îi murise mama, pe care o mai despărțeau doar doi ani de frumoasa vîrstă a centenarului. Bătrîna avusese o sănătate de fier și muncise pînă aproape în ultima zi la casă, ajutîndu-și fiul. Toată viața se condusese după anumite principii: niciodată nu cumpărase pe datorie și nu dăduse pe credit. Cînd un mușteriu îi cerea, bunăoară, un litru de lapte, înainte de a-i înmîna marfa, mama lui signor Peppino îl întreba aspru: „Dar bani ai?”

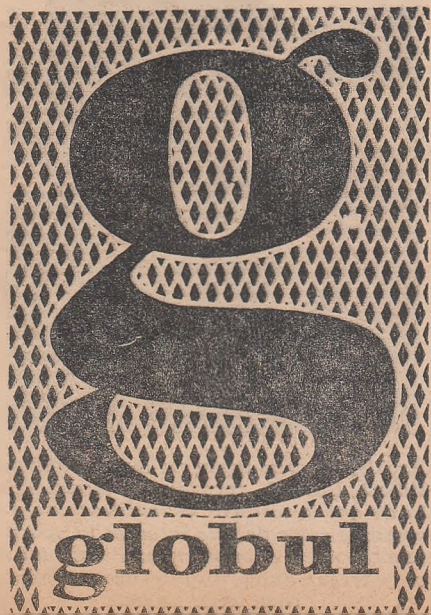
La moartea ei barul a stat, evident, cu obloanele trase și cu ușile închise, dar numai o zi — nici mai mult, nici mai puțin — pentru că signor Peppino vrea să-și cîștige existența respectînd strict principiile moștenite de la mamă: bani-marfa-bani.

Dar moartea nu există fără viață, iar aceasta se naște în fiecare ceas pe strada noastră, în revărsatul zorilor sau în puterea nopții, fără să țină seama de doliu sau de sărbători. Intr-un pîrculeț se înalță o maternitate, numită „Villa Bianca”. Ușile sînt tot timpul deschise, pentru că natura nu poate fi silită să aștepte sau să amine pe a doua zi ceea ce are de gînd să facă astăzi...

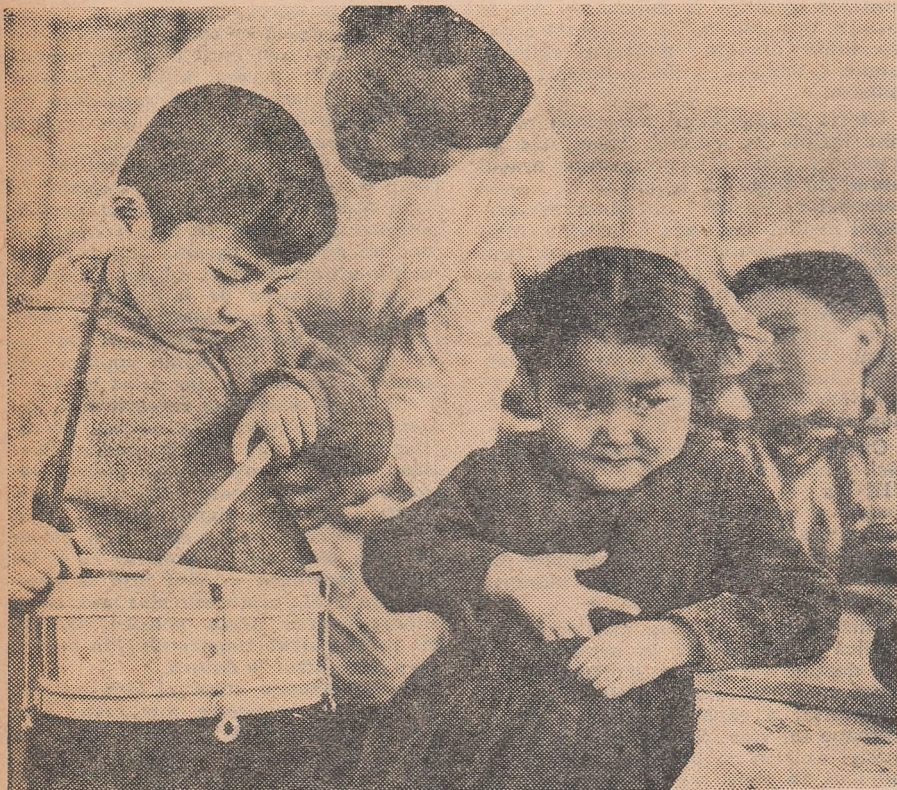
L. Kolosov

Fără cuvinte

La poalele munților Tian-Șan a fost deschisă o grădiniță pentru copiii ciobanilor.

O PROFESIE RISCANTĂ

Amintirile unui vânător de rechini

În editura sovietică „Ghidrometeoizdat” va apărea volumul de însemnări al unui vânător de rechini profesionist, William Young. Cariera lui a început la Honolulu în anul 1909. În deceniile care au urmat el a dus o viață plină de riscurile inerente profesiei sale. Vă prezentăm mai jos un fragment din lucrarea lui Young.

AUSTRALIA. Plecasem la Sidney cu gândul să-mi măsoar forțele cu rechinul australian. Nu mi se ivise încă prilejul să verific presupunerea că rechini sunt atrași de culoarea albă, așa că îmi colorasem năvoadele în albastru, verde și alb. Erau niște năvoade neobișnuite, lungi de 300 de metri și late de 6 metri.

Presupunerea se adeveri. Găseam rechini numai în năvoadele albe. Un belșug de rechini de tot soiul: australieni, „bărboși”, rechini-tigru, rechini-ciocan, rechini numiți „ciini de mare” etc. Într-o zi am găsit într-un năvod 22 de rechini. Dar canibalismul caracteristic acestor fiare marine ne lipsea, din păcate, de multe piei frumoase. „Tigrii” făceau cele mai cumplite ravagii. Dacă în năvod se prindeau rechini „ciini de mare”, „bărboși” și „tigri” numai aceștia din urmă rămăneau nevătămați. Și totuși, mi-a fost dat să văd un mic „ciine de mare” ieșind învingător într-o luptă pe viață și pe moarte cu un „tigrul”. „Ciinele de mare” — de cel mult un metru lungime — se prinsese primul în năvod. Apoi apăru „tigrul”, lung de 4 metri, care-și atacă fulgerător ruda mai mică. Rădăcini pot fi albe sau roz. Când sint albe, radiclele care au rolul de a absorbi substanțele minerale sint orientate de-a lungul paralelelor globului terestru; cind sint colorate în roz, radiclele urmează direcția meridianelor. Aceiași cercetători au remarcat că tendința radiclelor de a respecta o orientare bine determinată față de punctele cardinale este câteodată mai puternică decât tendința firească a plantelor de a invada spațiul înconjurător din sol.

menții echilibrul. O înclinare bruscă a barcaului mă proiectă în năvodul plin cu rechini. În aceeași clipă am auzit strigătul lui Ali: „Lokhom! Kabir lokhom!” Rechin! Rechin-gigant!

Știam că primele 2-3 minute nu mă păstea nici un pericol. Nu aveam pe mine pete de sânge, așa că nu riscam un atac imediat. În plus, în căderea mea nu dădusem prilej de alarmă; în afară de rechinul-gigant, proaspăt nimerit în năvod, ceilalți erau istoviți de încercările de evadare din capcana pe care o împărțeam acum cu ei.

Rechinul-gigant începu să înoate prin imensul năvod, căutându-și o pradă potrivită. Aș fi încercat să amin atacul, fie și cu un minut, involburind apa cu miinile, dar nu mă puteam mișca. Năvodul e o capcană perfidă, o simțeam pe pielea mea. Era deajuns să-ți prinzi o mână sau un picior ca să te pomenești într-o cursă din care numai moartea te putea elibera.

Ori de câte ori citesc acum expresia „Smuls din ghearele morții” știu exact ce vrea să spună. Ali m-a smuls din ghearele morții. El s-a aplecat și, agățându-se cu o mână de bordul bărcii ce sălta într-una, cu cealaltă m-a înșfăcat strâns de braț și literalmente m-a răpit din mijlocul rechinelor.

În acea seară Ali a fost eroul satului. Localnicii au fost impresionați atât de întâmplare, cât și de cantitatea de tutun cu care l-am răsplătit pe Ali.

O NECUNOSCUTĂ

Nisipurile mișcătoare

În primăvara anului trecut doi studenți au pornit în căutarea unor plante subtropicale rare. În timp ce străbăteau un petec de pământ nisipos, unul din ei simți că se afundă în nisip. Încercând să-și scoată un picior, își pierdu echilibrul, căzu în miini și nu mai izbuti să și le scoată pentru a se agăța de bățul ce i-l întindea colegul lui. Nisipurile îl înghiți.

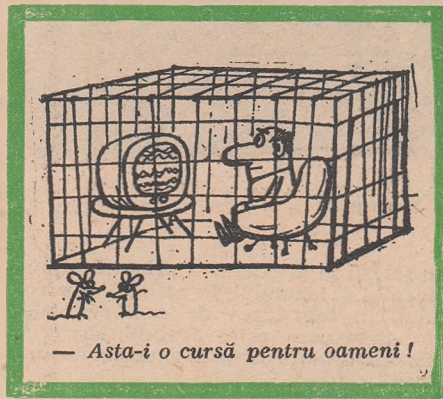
Ați recunoscut, desigur, funestele nisipuri mișcătoare, cărora le cad victimă un mare număr de oameni. Ele există nu numai în regiuni de deșerturi, ci și în unele țări europene. În aprilie 1945, bombardiere germane au atacat o coloană de vehicule americane, ce înaintau pe o autostradă din Germania, în-

cărcate cu produse alimentare. Șoferul unui camion încercă să scape îndreptându-și mașina spre niște tufe. Când avioanele inamice se îndepărtară, șoferul dădu să deschidă portiera mașinii, dar nu reuși. Se uită pe fereastră și văzu că e înconjurat de nisip. Autocamionul se afundă încet. Șoferul sparse plafonul cabinei și se agăță de o tufă. Era și timpul, căci în momentul următor mașina dispăru fără urmă.

Accidente ca acestea i-au făcut pe oamenii de știință să se ocupe serios de dezlegarea enigmei nisipurilor mișcătoare. Profesorul de geologie E. Smith, din statul Indiana (S.U.A.) a petrecut zile și săptămâni aruncând diferite obiecte pe o limbă de nisip mișcător și urmărindu-le cum dispăreau. Prin ce se deosebesc nisipurile obișnuite de cele mișcătoare? Mult timp s-a crezut că ele sint alcătuite din grăunțe perfect rotunde, în care orice obiect se afundă cu ușurință. O altă ipoteză susține că grăunțele sint viscoase și obiectele alunecă repede în masa lor. Prof. Smith le-a studiat la microscop și a stabilit că nu toate sint rotunde, foarte multe au forme colțuroase. L-a intrigat și faptul că limba de nisip pe care a experimentat afundarea obiectelor nu le înghițea întotdeauna: în luna august, de pildă, nisipurile refuza să le devoreze. Știind că în Indiana august e o lună uscată, prof. Smith a pus în legătură fenomenul nisipurilor mișcătoare cu apele freactice. Într-adevăr, experiențele au arătat că orice corp se poate menține pe nisip dacă acesta este uscat sau umezit de sus în jos. E de ajuns însă să fie alimentat cu apă de jos în sus, ca să se comporte ca un nisip mișcător.

Un alt cercetător e de părere că oamenii ar trebui să învețe să se deplaseze în nisipurile mișcătoare, așa cum au învățat să înoate în apă. El însuși a făcut prima experiență, reușind să străbată o distanță de trei metri în... opt ore. Dar în cercurile de specialitate experiența n-a fost privită cu încredere.

(După „Znanie-Sila”)

CURIOZITĂȚI ALE NATURII

Busola vegetală

O recentă descoperire a unor cercetători sovietici a dezvăluit proprietatea sfeclei de zahăr de a reacționa la orientarea cimpului magnetic. Ei au studiat soiul „verhniațkaia”, ale cărei rădăcini pot fi albe sau roz. Când sint albe, radiclele care au rolul de a absorbi substanțele minerale sint orientate de-a lungul paralelelor globului terestru; cind sint colorate în roz, radiclele urmează direcția meridianelor. Aceiași cercetători au remarcat că tendința radiclelor de a respecta o orientare bine determinată față de punctele cardinale este câteodată mai puternică decât tendința firească a plantelor de a invada spațiul înconjurător din sol.

Mecanismul acestui fenomen e studiat, în momentul de față, la Institutul de fiziologie a plantelor „Timireazev”. Căci „busola vegetală” nu e privită ca o simplă ciudățenie a naturii. Datele culese din studierea acestei manifestări a biomagnetismului vor fi utile practicii agricole.

În sălașul liliecilor

Lacul subteran Kou-Ata s-a ascuns la o adâncime de 200 de metri sub masivul muntos Kopet-Dag, din R. S. S. Turkmên. De sute de ani căldura apelor lui încălzește peștera subterană ce se întinde pe o suprafață de 1500 de metri pătrați și adăpostește o imensă colonie de lilieci.

O potecă îngustă conduce vizitatorii, pe sub bolți negre, în interiorul grotii. Mirosul de sulf degajat de apele lacului,

filiiții aripilor de lilieci și întunericul explică prea bine legendele, una mai înspăimântătoare decât alta, care au circulat pe seama lacului. Legendele sint legende, dar nu-i mai puțin adevărat că nici localnicii nu se aventurează în labirintul subteran fără o călăuză pricepută, căci peștera e plină de prăpăstii.

Apa lacului are o temperatură constantă de 35 de grade și proprietatea miraculoasă de a vindeca guturaiul, hipertensiunea arterială și unele boli de piele. De aceea se studiază posibilitatea de a se organiza în peșteră un fel de sanatoriu subteran. Pînă atunci, însă, lacul sulfuros subteran Kou-Ata rămîne unul din cele mai căutate obiective turistice ale Turkmêniei.

PEDAGOGIE SUI - GENERIS

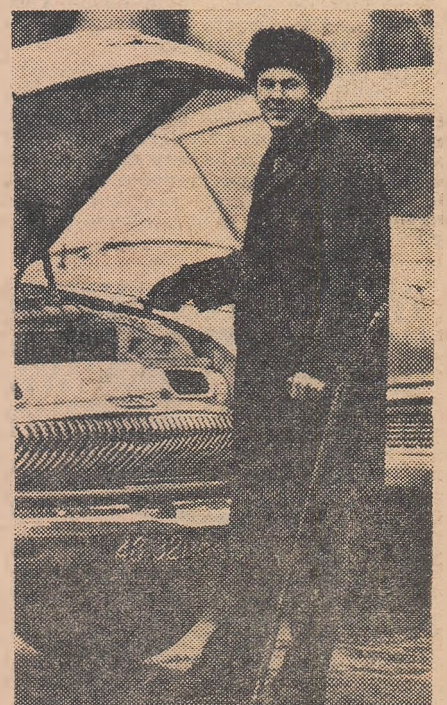
Lenjerie cu muzicuță

Imaginația este un dar care, pe lângă artă, poate crea și multe lucruri de interes practic. O educatoare americană și-a pus acest talent în slujba copiilor, introducînd „așternutul imprimat” cu litere și cuvinte, pentru a-i învăța pe nesimțite să citească. Cei mai măricei beneficiază prin aceleași mijloace de lecții de istorie și alte materii.

De ce să nu le ajute, însă, și pe mame? S-a întrebat în continuare educatoarea. Acum ea se gîndește la posibilitatea folosirii unui așternut încărcat magnetic, care i-ar împiedica pe copii să părăsească patul, și a unui cu muzicuță, care să execute cîntece de leagăn. O altă inovație ar fi montarea unei conducte elastice de apă, la care micuții să-și poată astîmpăra setea nocturnă fără să apeleze la părinți.

Rezerva de idei a acestei femei este, însă, inepuizabilă și în focul creației riscă să elaboreze planuri prea îndrăznețe. Dacă ultima invenție mai poate fi eventual aprobată de pedagogi, lenjeria de pat fluorescentă, destinată cititului sub plapumă, se va lovi cu siguranță de un veto categoric.

V. Klonskaia

Accidentat grav acum un an și jumătate, Valeri Brumel, recordmen mondial la 25 de ani la săritura în înălțime, are azi speranțe reale de a se întoarce la sportul favorit. Acest eveniment mult așteptat se va petrece, după aprecierile medicilor, cam peste un an.

Poșta redacției

RUSSU DANIEL — București: Vă mulțumim pentru aprecieri. Pentru a vă informa în problema care vă interesează, cel mai indicat ar fi să vă adresați Institutului politehnic.

STAIU FĂNICĂ — Macin, reg. Dobrogea: Nu sîntem în posesia adreselor unor corespondenți în țările la care vă referiți.

NICOLESCU ȘTEFAN — București: Nu publicăm schițe științifico-fantastice originale. Despre „vizite” extraterestre am mai scris.

B. CORNEL — Cluj: Vă sfătuim să vă adresați redacției publicațiilor pentru străinătate, str. Ion Ghica 5—7, raionul Tudor Vladimirescu.

MUNTEANU VASILE — Sibiu: Vă mulțumim pentru bunele dv. aprecieri. Vom ține seamă de sugestii. Pentru adresele respective, citiți răspunsul dat tov. B. Cornel — Cluj. În legătură cu problema care vă preocupă, veți primi răspuns la „Poșta medicului”.

LOZNEANU STELIAN — Dorohoi: Vă mulțumim pentru aprecieri. În U.R.S.S. există 20 de republici auto-

nome. Le puteți găsi în lucrarea „Mic atlas geografic”.

VLAD AL. — Iași: Articole despre culturism am publicat mai recent în numerele 26, 32, 37 și 43 apărute anul trecut.

DASCĂLU CONSTANTIN — com. Călinești, reg. Argeș: Ne pare rău, dar nu avem cum să vă procurăm potențiometrul de care aveți nevoie.

ANDRONACHE ȘTEFAN — Tecuci: Vom publica, bineînțeles, dacă va fi corespunzător. În ce privește cealaltă problemă, adresați-vă filialei Băncii Naționale din localitatea dv.

SASU NICOLAE — Arad: Din lucrările lui Saint-Exupéry în limba română au apărut „Pilot de război” și „Micul prinț”. O lucrare despre A. Humboldt a tipărit Editura științifică.

PETRESCU VOINEA: După cite sîntem informați, asemenea experimente nu se fac la noi în țară. Adresați-vă eventual secției de științe medicale a Academiei Republicii Socialiste România.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

C. M. — Cluj: 1) Probabil că a fost o ușoară cistită și uretrită „a frigore”. 2) Dacă examenul citobacteriologic al secreției urinare a fost negativ, nu există nici o contraindicație.

IOREL GHIUCEL — Reșița: Nu desperați, deoarece un tratament hormonal bine dirijat poate remedia situația și la vîrsta dv. Se recomandă, sub strict control medical Testosteron, în cantități mari, în raport cu cazul, și anume, fiole de 25 mg/zi (5 zile pe săptămînă) pînă la o doză totală de 800 mg, asociat cu vitamina E, 3 drajeuri/zi. Se va reduce ulterior cantitatea, stabilindu-se timp îndelungat o doză de întreținere de Testosteron 25 mg/zi, de 2 ori pe săptămînă, asociindu-se acum cu Coripan fiole de 500 u.i., injecții i.m. de 3 ori pe săptămînă, timp de șase săptămîni.

ȘOIMU MIRCEA C. — Sibiu: Singurul „tratament” radical și eficient este căsătoria. Nu vă faceți nici un fel de temeri nejustificate în această privință deoarece așa-zisele „manuale” publicate pe vremuri erau pline de aberații pseudostiințifice, care exagerau sau falsificau realitatea.

VOINESCU AL. GH. — Com. Lăpușata, raion Horezu: 1) Dacă tratamentul medical prescris nu a dat rezultate, singura soluție rămîne intervenția chirurgicală, mai ales că este relativ simplă și fără riscuri. Impotriva pruritului anal: băi calde de șezut cu mușetel și aplicații locale cu pomada: Rp. Tumenol 2 g, anestezină 0,5 g, acid boric 1 g, oxid de zinc 6 g, liniment 30 g. 2) Volumul „Medicina în familie” este epuizat și, din cite sîntem informați, anul acesta nu va mai apărea o nouă ediție.

O. MARIN — București: Pentru timiditate, ca și pentru toate celelalte „nărvuri”, leacul se află, în primul rînd, în propria dv. voință de a vă dezbăra de ele. Restul tratamentului, adică Bromoval, ser neurotonic, hidroterapie cu dușuri alternative reci și calde, sub jet puternic, gimnastica și antrenamentele sportive nu constituie decît adjuvante.

NEDELICU V. BUCURA — București: În obstrucțiile trompelor, se utilizează cu succes insuflații utero-tubare cu CO₂ sub presiune, repetate o dată sau de două ori pe lună, timp de cîteva luni, în asociere cu diatermie și estrogenoterapie. Dacă nici acest tratament nu va da rezultate, pentru a vă realiza nobila dorință de a avea copii, vă sfătuim să recurgeți la tratamentul chirurgical.

RUSSU ADRIAN — Ploiești: 1) Impotriva comedoadenelor aplicați seara la culcare pansamente umede cu: Rp. Pepsină și acid clorhidric, cite 0,5 g, glicerina neutră, 50 g, apă distilată ad 500 ml. Dimineața comedoadenale se pot îndepărta printr-un masaj ușor, după care se aplică următoarea pudră: Rp. Sulf precipitat, magnezie calcinată, oxid de zinc și talc, cite 10 g. 2) În aceeași juvenilă, cînd pielea este grasă: Rp. Sulf precipitat și oxid de zinc, cite 5 g, glicerina 10 g, apă și alcool cite 40 ml. Se asociază: röntgenterapie în doze mici (20—40 r) la 15 zile (circa 4 ședințe), băi sulfuroase sau de nămol (Govora, Băile Herculane, Techirghiol), vitamina A 7—8 drajeuri pe zi, drojdie de bere.

NICOLAESCU PETRE — Bocea, raion Reșița: Tulburările dv. se datoresc într-adevăr unui proces de ateroscleroză, care necesită o strictă supraveghere medicală, pentru a nu avansa. Dintre drogurile hipotensive mai utilizate, asupra cărora va decide medicul, tratamentul hipertensiunii fiind individualizat, amin-tim: Hiposerpil, Hipopresol, Hipazin, Hipoveral, Ismeline, Presinol, Nefrix etc., etc.

A.L. — București: Adresați-vă în scris Spitalului de Traumatologie, chirurgie plastică și reparație din str. Arh. Ion Mincu nr. 7.

CLEOPATRA — București: 1) În principiu, nu vedem de ce n-ar fi posibil. Asemenea „tratamente” sînt recomandate de serviciile de dermatologie. 2) Pentru creșterea părului vă recomandăm loțiunea pentru păr cu Gerovital H₂, recent pusă în comerț și Romavit 4—6 comprimate pe zi înaintea meselor, timp de 2 luni. 3) Impotriva seboreei feței veți curăța fața cu vată îmbibată în licoare Hoffman sau cu următoarea loțiune: Rp. Acid tartric și acid salicilic, cite 5 g, alcool camforat 100 ml. Dacă grăsimea este extrem de abundentă, aplicați seara pe toată fața: Rp. Sulfură de carbon 200 g, xilol 100 g. Operația se va face, de preferință afară, deoarece în casă aerisirea e mai anevoioasă. Dimineața veți pudra fața cu o pudră conținînd sulf precipitat, magnezie calcinată, oxid de zinc și talc, cite 10 g.

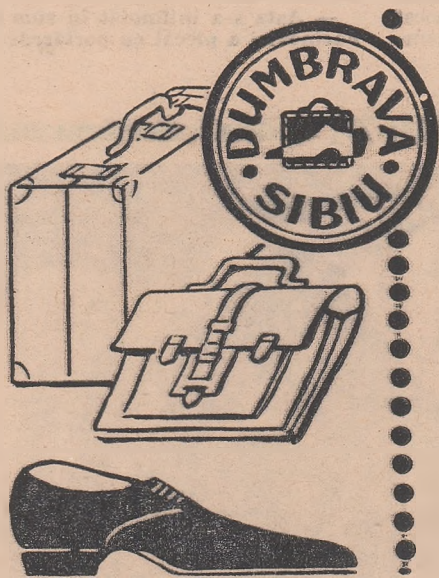
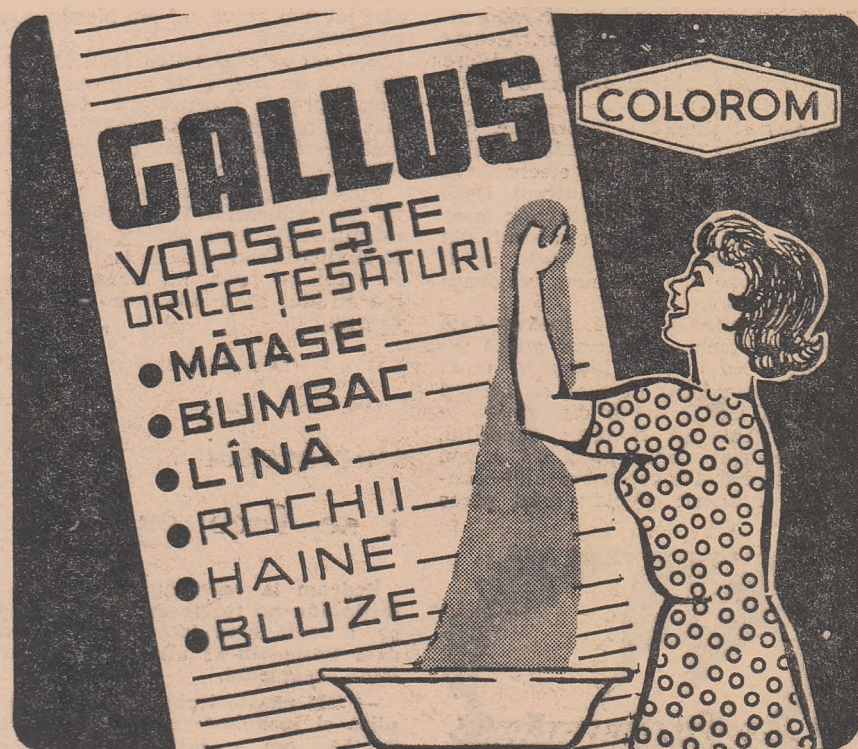
MARC LIVIU — Oradea: La „Poșta medicului” răspunsurile se dau în ordinea cronologică a corespondenței primite, care este foarte abundentă. Nu se acordă nimănui nici un fel de prioritate; de aceea am atras atenția cititorilor noștri că întrebările puse nu pot avea un caracter de urgență. De altfel, nădăjduim că „supărarea” dv. s-a temperat citind răspunsul solicitat în nr. 7 din „Veac nou”.

I. A. RIN. — Loco: Impotriva căderii părului vă recomandăm loțiunea de păr cu gerovital H₂ recent pusă în comerț. 2) Tratamentul infantilismului genital se face cu testosteron 25 mg/zi de 5 ori pe săptămînă sau 50—100 mg la 2 zile. După obținerea rezultatelor dorite, doza de testosteron se reduce la 25 mg de 2 ori pe săptămînă, sau chiar o dată pe săptămînă. Se poate asocia terapie de stimulare cu Coripan (Glanduantin), fiole a 500 u.i./zi timp de 2—3 luni, urmată de o perioadă de pauză.

DIACONU ION — T. Severin: Din relațiile dv. reiese că ar fi o fistulă otomastoidiană, care necesită consultarea unui specialist otorinolaringolog.

AFRODITA J. — Timișoara: 1) Eczema dv. este provocată de o ciupercă numită Pitiriazis versicolor, pentru care vă recomandăm următoarele două loțiuni: a) hiposulfid de sodiu 4g, apă distilată 100 g; b) acid tartric 4 g, apă distilată 100 g. Se vor fricționa energic zonele de piele bolnavă cu prima loțiune, apoi, după două minute, se vor tampona cu a doua loțiune. După dispariția petelor, se continuă cel puțin încă o lună tratamentul, după care se recomandă 10—12 ședințe de raze ultraviolete în doze de eritem progresive. 2) Este necesar totuși să consultați un ginecolog, care să elimine diagnosticul prezumtiv de leucoree. 3) Impotriva tenului uscat, utilizați un săpun supragresat, cum este de exemplu săpunul pentru copii. Aplicați următoarea cremă nutritivă: Rp. Lanolină anhidră 20 g., Butyr cacao 10 g., stearină 10 g., oleum olivar. conserv. 60 g., coleserină 1 g., vitamina A ol. fiole n II, pantotenat de calciu fiole n V. Se va masa ușor pielea. Se recomandă apoi masca cosmetică indicată și tov. Mariana V. la punctul 1. 4) Impotriva mîncărilor și roșeții de degerătură, aplicați soluția: Rp. Tanin, ihtiol și rezorcină, cite 3 g, glicerina 60 ml. Preventiv, aplicați o pomadă cu foliculină (100 u./cm²)

IOAN ELENA — Tulcea: În spasmodia adultului: regim alimentar bogat în calciu și sărac în fosfor (de aceea laptele va fi evitat); o linguriță de calciu lactic în apă, de 3 ori pe zi; AT₁₀, 1,25 mg de trei ori pe zi, pînă apare calciu în urină. Nevroza astenică, instalată — credem — pe fondul primei afecțiuni nu poate fi tratată prin corespondență.

CEREȚI
ÎNCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

Reînnoiți-vă abonamentele la
VEAC NOU

Vinovăție

După masa de seară m-am adâncit, ca de obicei, în lectura ziarelor. Atenția mi-a fost atrasă de un titlu cu litere de-o șchioapă: „Mare incendiu la un depozit“.

Era pur și simplu o informație, dar fraza ei finală ieșea din cadrul șablonului: „Numai instalația electrică să fie de vină? se întreba autorul. Dacă locatarii din clădirile învecinate n-ar fi fost atât de nepăsători și n-ar fi dat alarma cu întârziere, pagubele ar fi fost mult mai mici. Așadar, vinovații se află printre noi“.

Am citit știrea o dată, încă o dată și am simțit, brusc, cum mă apucă remușcărilor. Nu încăpea îndoială, eram și eu vinovat. Doar locuiam pe aceeași stradă. În loc să mă fi dus aseară la teatru trebuia să fi păzit depozitul.

Am aruncat ziarul pe masă și am ieșit în stradă. Deasupra orașului coborise un întuneric perfid: totul părea

deri tot mai grave, mi-am pierdut capul cu desăvîrșire.

Așa nu se mai putea trăi. De aceea am scos un suspin de ușurare când am trecut pragul procuraturii. I-am enumerat procurorului ultimele incendii și delapidări, subliniindu-mi, de fiecare dată, vinovația.

Spre marea mea noroc, procurorul nu era un birocrat. El ascultă cu atenție mărturisirile mele sincere și se adânci în studierea codurilor de legi.

— Fii pe pace, mă liniști el, o să mă strădui să te încadrez într-un paragraf.

(Din „Literaturnaia gazeta“)

Portăresei i se face curte

Ședeam la cafeneaua „Cosmos“, întreținându-ne foarte agreabil când despre o boală, când despre alta, când deodată Bescalcik se uită la ceas și făcu semn ospătăriței.

— Din păcate trebuie să plec, ne explică el jucându-se cu fisa de la garderobă, am o întâlnire cu madam Osandnikova.

— O nouă cucerire?

— Nu, răspuns Bescalcik, portăreasa noastră. Am convenit să ne întâlnim la ora șapte.

— Îți spală rufele?

— Ne plimbăm, răspuns Bescalcik. Săptămîna asta e rîndul meu. Întii o scurtă plimbare, pe urmă mergem la cinema, la un film pe ecran lat. Accesul copiilor pînă la șaisprezece ani e interzis.

— Cîți ani are portăreasa? se interesează altcineva.

— Patruzeci și opt, răspuns Bescalcik fără chef. Dar nu-i dai mai puțin de cincizeci și doi. Săptămîna trecută un vecin a fost cu ea la teatru, la „Macbeth“, pe urmă au dansat la barul hotelului „Europa“.

— E drăguță? ținu să știe o femeie din grupul nostru.

— Din păcate nu, spuse Bescalcik. Și nici prea isteată pe deasupra.

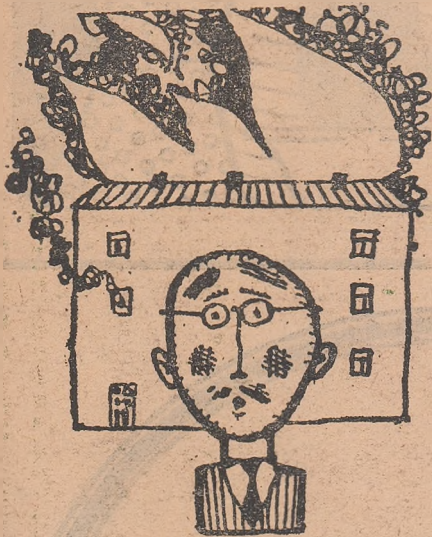
Își turnă o sută de grame de vodcă, dădu băutura pe gît și gustă o felioară de morcov pe care o extrase din piftia vecinei de masă.

— Muma-pădurii, declară el, cutremurîndu-se. Acum trei săptămîni am fost împreună la restaurantul „Bristol“ și m-a zăpăcit povestindu-mi, trei ceasuri încheiate, despre dragostea nefecurită a soră-si pentru un tip de la poștă.

— Dar portarul cum privește toate astea? Nu-i gelos?

— Gelos? Dimpotrivă! Cînd ne întâlnim cu nevastă-sa, cînd o ducem la teatru, cînd o luăm la dans, portarul nostru se îmbată de bucurie că rămîne singur. Și cînd se îmbată, își pierde capul și nu știe ce face. Și cînd nu știe ce face, începe să măture pe scări. Ba într-o zi de iarnă s-a îmbătat în așa hal încît a presărat nisip pe trotuarul din fața casei.

— Asta s-a întîmplat în ziua în care Facinovici a plecat cu portăreasa într-o

pricini izbucnirii unui incendiu. În instituțiile și depozitele în care am reușit să pătrund am controlat starea instalației electrice și am înlocuit o siguranță într-o baracă.

Așa am umblat de colo-colo, încercînd să descopăr o cît de mică flăcărui trădătoare. Cînd a bătut miezul nopții m-am urcat pe acoperiș, ca să am o perspectivă mai bună. În zori m-am dus la culcare. Tocmai atunci luă foc o magazie.

Această tristă întîmplare mă convinsese și mai mult de vinovația mea. Magazia cu siguranță că n-ar fi ars dacă nu mi-aș fi părăsit postul...

Mă pîndea, de asemenea, o nouă lovitură. Un vinzător al magazinului din vecinătate își însuși o sumă de bani.

„Vinovați sint și cumpărătorii, care au privit cu îngăduință neajunsurile din activitatea magazinului“, am citit a doua zi, în ziar.

Știam, firește, că vinzătorul înșeală mușterii, dar parcă nu-mi venea să fac gălăgie pentru o lipsă la cîntar de vreo zece grame. Ce mai încolo-încoace, eram vinovat.

Remușcărilor mă chinuiau cumplit. Întîlnind pe stradă milițieni, roșeam în mod suspect și-mi ridicam gulerul hainei. După alte cîteva știri de acest fel, din care am dedus că port răspun-

excursie pe toată ziua, ne lămuri alt locatar al aceluiași bloc.

Bescalcik tresări și se ridică în grabă de pe scaun.

— La revedere, ne spuse el, slavă domnului, azi nu-i polei și trotuarul nu trebuie presărat cu nisip, așa că pot să n-o invit în excursie.

— La revedere, i-am răspuns noi, petrecere plăcută.

A. Potemkovski

D-ale telefonului

Publicăm mai jos două schițe, prezentate la concursul pentru cea mai bună povestire scurtă, organizat de revista „Krokodil“. Conform regulamentului, schițele sint semnate cu pseudonime.

Consecvență...

Intr-o bună zi Ludovic al XI-lea nu mi-a răspuns la salut. La întrebarea ce anume determinase dizgrația mea, Ludovic mi-a declarat pe față:

— Uite, tu susții că Pămîntul are forma unei sfere... Cum se face atunci că umblăm pe el fără să cădem?

— Ce coincidență! am exclamat eu. Nu mai departe decît ieri mi-am zis: „Nu e sferic de loc. E ca o clătită, o clătită mare“.

— Așa mai zic și eu, m-a încurajat Ludovic al XI-lea.

Mi-am convocat în grabă toți discipolii și le-am ținut următoarea prelegere:

— Potrivit celor mai noi date și după numeroase investigații s-a stabilit, în cele din urmă, că Pămîntul are forma unei clătite.

Penele discipolilor mei au început să scîrție pe hîrtie. Numai unul a observat:

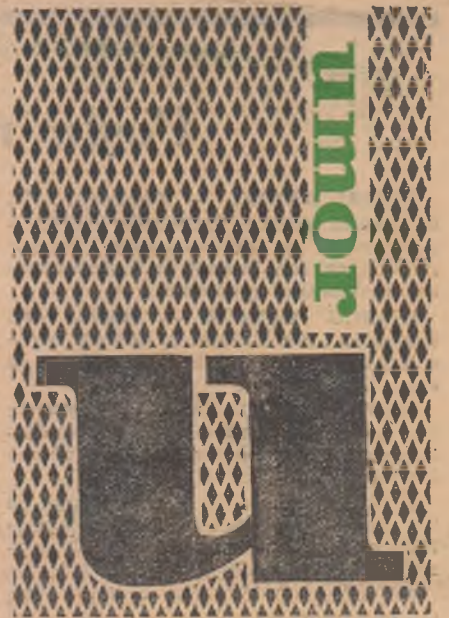
— Pînă acum ne-ați învățat că e în formă de sferă. Cum vine asta?

— Nu-mi retrag spusele, i-am explicat eu calm. Dar considerațiile cu privire la forma de clătită reprezintă un punct de vedere mult mai apropiat de concepțiile noi, evolute, ale contemporaneității.

Am continuat vreme îndelungată să expun cu lux de amănunte esența noii mele teorii și legătura ei cu actualitatea, pînă cînd în treaba asta a intervenit Ludovic al XII-lea.

— Mă îndoiesc că Pămîntul seamănă cu o clătită, a spus el succedîndu-i lui Ludovic al XI-lea. Cred, mai curînd, că e în formă de geamantan.

— Dragi prieteni, m-am adresat eu discipolilor mei. Se găsec întotdeauna oameni gata să compromită marile descoperiri. Și printre elevii mei se află cîțiva, din cale afară de zeloși, care se fac luntre și punte pentru a demonstra că Pămîntul e o clătită. În momentul de

față aceste elucubrații ne par ridicule. E limpede că forma de geamantan caracterizează cel mai profund și deplin esența planetei noastre.

— Ce scornești mai sint și astea? și-a arătat nemulțumirea Ludovic al XIII-lea, urmîndu-i la tron lui Ludovic al XII-lea. Cum are să semene cu un geamantan? Mai curînd cu un castravete...

— Ce coincidență! am zîmbit eu, fericit. Ieri eram în piață. Mă interesa prețul castraveților. Dar n-am apucat să întreb, că mi-a și venit ideea: „Asta e! Ca un castravete! O revoluție în știință!“, mi-am zis...

— Ba nu-i nici o revoluție, a ripostat succesorul precedentului, Ludovic al XIV-lea. Pămîntul e o sferă, acesta e adevărul. Adevărații ostași ai științei sint cei ce susțin adevărul în orice condiții.

A doua zi dis-de-dimineață m-am dus la arhivă și spre sfîrșitul zilei n-am înfățișat noului Ludovic cu toate documentele necesare. Ele dovedeau că, de la începutul începuturilor, elaborasem teoria despre forma sferică a Pămîntului.

Zemlemer

Fotbaliști amabili

Înaintașul rostogoli mingea, dar în față îi răsări un apărător. Întîlnirea nu mai putea fi evitată.

— Bună ziua, ce mai faceți? se informă, amabil, înaintașul.

— Binișor, îi răspuns, la fel de amabil, apărătorul. Ce mai noutăți pe la dv?

— Ce să fie? Am primit o pasă și-mi continui cursa.

— Spre poarta noastră?

— A dumneavoastră. Doar că stau și chibzuiesc cum să fac să vă ocolesc cît mai delicat. Să nu se lase, doamne fereste, cu vreun traumatism. Nu vă deranjează dacă vă driblez?

— Vreți să mă păcăliți?

— Exact!

— Nu v-aș sfătui. În privința asta sint tare. Mai bine m-ați depăși din mers, viteza mea de pornire e mediocră.

— Nici a mea nu-i mai brează.

— Atunci nu știu cum să vă vin în ajutor. Tare mi-e teamă că voi fi nevoit să vă depozedez de minge. Vă implor, trăgeți-vă la o parte piciorușul, să nu care cumva să vă ating.

— Vă rog, vă rog! Mă depozedați prin alunecare?

— Chiar așa.

— Nu-i bine! Terenul e tare și eu nu stau prea bine cu echilibrul. O să cad și amîndoi o să avem neplăceri. Mai bine luați-mi mingea direct, ca să zic așa, fără fente. Dar cu mai multă hotărîre. Ca să fiu sincer, autocontrolul meu cam șchioapătă.

— Nici al meu nu-i strălucit.

— Da? Hm... Înseamnă că nici eu nu pot să vă driblez și nici dumneavoastră să mă depozedați pe mine. Curată nenorocire. Ce-i de făcut?

— Să ne gîndim. E cam cald aici. Să ne retragem colo, mai la umbră, și să chibzuim.

— Perfect. Sau, dacă-mi permiteți, v-aș invita la cafenea, la un pahar de limonadă. Stăm de vorbă, ascultăm puțin muzică, poate ne vine o idee. Ce părere aveți?

Și părăsiră terenul, braț la braț.

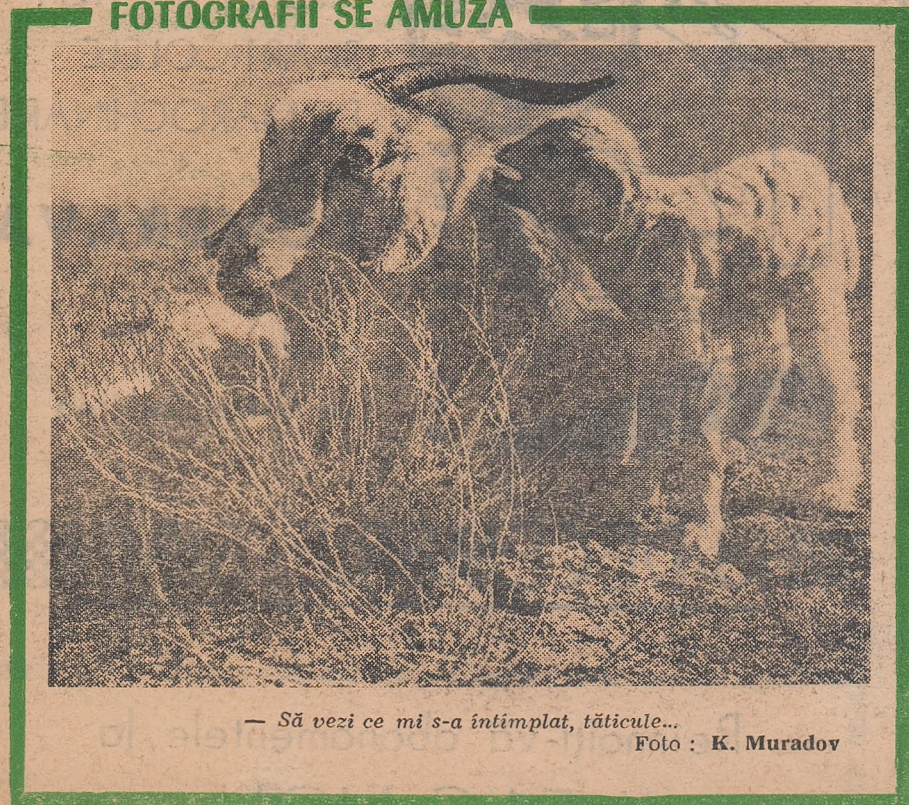
Antrenorii îi petrecură cu privirile.

— Nu-i nimic de făcut, oftă primul antrenor. Îl înțeleg pe al meu.

— Parcă eu nu-l înțeleg pe-al meu? răspuns al doilea. E normal să fie politicien după un an de suspendare pentru joc brutal! Dar lasă că le trece, fii pe pace!

Ku-Ku

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

— Să vezi ce mi s-a întîmplat, tăticele...

Foto: K. Muradov